

ਬਾਲੀਆਂ 'ਚ ਅੱਧਾਂ ਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਮੁਫ਼ਤ ਚੈੱਕਅੱਪ ਕੈਂਪ

ਧੂਰੀ (ਮਹਿਤ ਗਗਰ, ਮਨੋਹਰ ਸੱਗੂ, ਬਿਨੀ ਗਗਰ)-ਹਲਕਾ ਪੂਰੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਕਾ ਧੂਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਉਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਲਕਾ ਟੀਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਿਛ ਬਾਲੀਆਂ ਵਿਖੇ ਅੱਧਾਂ ਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਮੁਫ਼ਤ ਚੈੱਕਅਪ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਬਾਲੀਆਂ ਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ।ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਕ ਫਰੰਟਪਾਸ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।ਡਾ. ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰਹ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ, ਬਚਾਅ ਤੇ ਖੁਰਾਕ ਸਬੰਧੀ ਬਹੁਮੁੱਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੱਧਾਂ ਦੇ ਮਾਰਹ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਲੱਡੀਓਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।ਇਹ ਉਪਰਾਲੇ ਗੱਦ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਉਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੈਂਪ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਜਨ-ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ।

ਮਾਲਵਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਸਵੀਪ ਅਧੀਨ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।ਇਸੇ ਹੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਅਧੀਨ ਮਾਲਵਾ ਗਰੁੱਪ ਆਫ ਕਾਲਜਸ ਸਰਦਦੂਲੇਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸਵੀਪ (ਸਿਸਟੇਮੈਟਿਕ ਵੇਟਰਸ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਇਲੈਕਟਰਲ ਸਟੀਪੈਂਡਸ਼ਨ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ।ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਜਿਸੇਸ਼ ਪਡਸਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੱਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਨਵੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਹਰ ਪੇਲਿੰਗ ਬੂਥ ਦੇ ਬੂਥ ਲੈਵਲ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਨਵੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ 1 ਜਨਵਰੀ 2027 ਨੂੰ 18 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸ ਦੀ ਵੋਟ ਹੋਣ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਕੇਵਲ ਵੋਟ ਪਾਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਦਵਤਰੀ ਕੇਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦੁਖਨਿਵਾਰਨ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਪਟਿਆਲਾ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਾ)-ਨਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਛੋਹ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦੁਖਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਮੌਕੇ ਧਾਰਮਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਹੱਥ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਧਾਰਮਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥਿਆਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਹੱਡ ਗੰਥ ਭਾਈ ਪ੍ਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਾਥਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਡਗੁਰੂ, ਅੰਤੰਗ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਜਥੇਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੜੀ, ਜਥੇਦਾਰ ਜਸਮੋਹ ਸਿੰਘ ਲਾਡਗੂ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਧਾਰਮਕ ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦੁਖਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਸਾਥਿਬਾਨਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਮੈਨੇਜਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰੱਜੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੀਤ ਮਨੋਜਸ਼ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਪਰ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਹਜ਼ੂਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਬਣਵਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੂਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ।

ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਜਦੋਂ ਹਲਕੇ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸ੍ਰ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੁਤਰਾਣਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਸਮੇਤ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।ਉਹ ਹਲਕਾ ਸਮਾਣਾ ਦੇ ਦਿਚਾਰਜ ਸ੍ਰ. ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਹਰਿਆਣੂ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਿਰੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੁਤਰਾਣਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿੱਘਾ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਦਿਆਂ ਸਨਮਾਨ ਵਜੋਂ ਯਿਹਾਦੀ ਪਾਇਆ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੁਤਰਾਣਾ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣਾ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦੇਵਦ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਹਿਮ ਮੌਕੇ ਐੱਸਜੀਪੀਐੱਸ ਮੈਂਬਰ ਲਦੇਪੀ ਸਿੰਘ ਨੰਸੂਰਪ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟੇਡਰਪੁਰ, ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਪੰਪੀ ਦਘਾਲਗੜ੍ਹੀਆ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਤੇ ਕੁੱਟਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ : ਹਰਦਿਆਲ ਕੰਬੋਜ

ਪਟਿਆਲਾ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਾ)-ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਤੇ ਕੁੱਟਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।‘ਆਪ’ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਲਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਵੀ ਹੁਣ ਕੁਝ ਨਿਕਲ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਿਕਰ ਹਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਤਸਰਰ ਸ਼ਰੋਅਮ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਵਰਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਠੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਸੂਬੇ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰਾਦ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਤ੍ਰਾਹ-ਤ੍ਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਹਰਦਿਆਲ ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਮੰਜਿਰ ਰਾਜਧਾੂ ਵਿਖੇ ਜ਼ੋਨ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 9 ਵਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਪਹੁੰਚੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ।ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਸੌਂਪੀ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਠੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਚ ਪੈਂਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਗੰਭੀਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ।ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਬਾਹੀਏ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਪਰਵਿਦਰ ਸਿੰਘ ਏਟਾ ਦਾ ਹੋਇਆ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਕਤਲ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਸ਼ਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ ਤਾਂ ਰਿਆਇਤੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਖੋਹ ਲਵੇਗੀ : ਦਲਬੀਰ ਧੂ ਕੇ

ਪਟਿਆਲਾ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਾ)-ਦਲ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਯੂਕੇ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਤਿੱਥਾ ਹਮਲਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵਡਿੱਗ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਕ-ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ 2027 ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆ ਗਈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂਤ ਬਿਸ਼ਲੀ, 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਿਹਤ ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਖੋਹ ਲਵੇਗੀ, ਜਦਕਿ ਟੋਪ ਪਲਾਜ਼ੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਵੇਗੀ ਤੇ ਬਿਸ਼ਲੀ ਤੇ ਨਹਿਰੀ ਗਾਵਾਂ ਤੇ ਭਾਰੀ ਬਿੱਲ ਬੰਦ ਦੇਵੇਗੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਆਮ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਾਈ ਸਾਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਞਾ ਖੋਂਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਪਣੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਯੂਕੇ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸ਼ਮਰਲੀ ਲੀਡਰਸਿਪ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ, ਮਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨੇ, ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਰੀਆਂ ਸਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬੀ ਸੀ ਵਿੰਗ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ) ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬੀ ਸੀ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀ ਸੀ ਵਿੰਗ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਗਾਬੜੀਆ ਨੇ ਮੋਗਾ ਦੇ ਹਲਕਾ ਵਿਚਾਰਜ ਸੰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਨੀ ਗਿੱਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੀ ਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਰੈਲੀ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਨੀ ਗਿੱਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਹਾਤੀ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਭੰਗੋਰੀਆ, ਬੀ ਸੀ ਵਿੰਗ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝੰਡੇਆਣਾ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਚੇਨ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੌਲਤਪੁਰਾ, ਸੁਪਰਡਾਜ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੁਧਾਮ, ਹਰਗੋਲ ਸਿੰਘ ਡਰਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਭਵਨ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਗੁਰਮਨ ਸਿੰਘ ਲਵਲੀ ਤੋਂ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੁੱਧੂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐੱਸ ਸੀ ਵਿੰਗ ਆਪ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ (ਰਫ਼ਪਾਲ ਭੁੱਲਰ) ਆਮ ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਾਵਰਾਂ ਤੇ ਸਿਹਤਨੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਇਸੇ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਤੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਵਜੋਂ ਬਾਬੂਬੀ ਸ਼ਵੇਵਾਂ ਨਿਭਾਓ ਰਹੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁੱਧੂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡਾ ਮਾਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐੱਸ. ਸੀ. ਵਿੰਗ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁੱਧੂ ਦੀ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ।ਨਵੀਂ ਤੇ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁੱਧੂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ‘ਆਪ’ ਦੇ ਕੌਮੀ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੋਰੀਵਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿੱਸੋਦੀਆ, ਬੇਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੋਧਵਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਰੋਜ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਤੇ ਅਮਰਗੜ੍ਹ ‘ਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕੈਮਿਸਟ ਸਟੋਰ ਸੀਲ

ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ (ਅਸਗਰ ਪਰਿਹਾਰ)-ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ‘ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕਪਤਾਨ ਪੁਲਸ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਕਮਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖੱਖ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਪੁਲਸ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਪੁਲਸ ਤੇ ਡਰੱਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸਾਥੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਤੇ ਅਮਰਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਕੈਮਿਸਟ ਸਟੋਰ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਤਿੰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਮਾਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਾਣਾ ਸਿਟੀ-1 ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਦੀ

ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ‘ਚ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਨਾ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ : ਮਾਵੀ

ਬਠਿੰਡਾ (ਬਖਤੋਰ ਢਿੱਲੋਂ)-ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਬੰਧੀ ਉੱਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਬਠਿੰਡਾ ਸ੍ਰੀ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕੰਸਟੇਬਲ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਨੌਡਲ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਮੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਕਾਸ ਅਫ਼ਸਰ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ 23 ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਾਰਹ, 23 ਕਲੱਸਟਰ ਤੇ 125 ਨੌਡਲ ਅਫ਼ਸਰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਮਨ ਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਭੂਵਨ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਨੌਡਲ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਨਿੰਗ ਪਤਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਤੇ ਹਾਰਡ ਫਾਹਮੇਟ ਹਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਅਤੰਨਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਜੀਤ ਵਿਰਗ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰ ਕਿਸਾਨ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਮਨੋਜ ਗੁਪਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫ਼ਸਰ ਬਲਾਕ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗਾਬਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਜਰਬਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰ ਉੱਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਵੀ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਕਲੱਸਟਰ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਾਰਹਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢਿੱਲ ਨਾ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰੋਜਾਨਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵਾਹੀ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਸਟਾ 1 ਦੇ ਬਾਕੀ...

ਭਾਜਪਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਸਾਨ...

ਝੋਨੇ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜੇ ਕਟਾਈ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੋਈ ਬਾਜਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਟਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਟਾਈ ਦੀ ਅੱਜੇ ਹਫ਼ਤਾਬਾਬੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਢੜੀ, ਪਰ ਜਿਸਨਾ ਵਰਗੇ ਪੱਨਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਪੱਨਾ ਨੇ ਤਨਜ਼ ਕੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨਾ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਪਾਈਪ ਰਾਹੀਂ ਜਿੱਧਾ ਦਿੱਲੀ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ? ਉਨ੍ਹਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਹਾਲੀ ਸਾੜਨ 'ਤੇ 80 ਫੀਸਦੀ ਫੱਤ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਾਲੀ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ 800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਐਕਵਿਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਲੰਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਨਾ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ‘ਨਸ਼ੇੜੀ’ ਜਾਂ ‘ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣਕਾਰੀ’ ਕਹਿ ਕੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ‘ਛੱਡ ਭਾਉਲੋ’ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਚਿੱਛ ਭਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸਹਿਮਤੀ ਉਪਰੰਤ...

ਬੱਧਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਪਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਹੈ।ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੰਟਰੋਕਟ ਯੂਨੀਅਨ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਿੰਕੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ‘ਚ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ‘ਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਲਿਖਤੀ ਪੱਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ‘ਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸੰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਨੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਗਾਬੜੀਆ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਅਤਿਅੰਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਬੀ ਸੀ ਵਿੰਗ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਨ।ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਗਾਬੜੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਡੁੱਬਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਬੀ ਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਥ

ਮੰਗਾਂ ਨਾ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ‘ਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ

ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਬੰਦ ਤੇ 3 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਨੱਪ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਵਿਰੋਧਪੂਰ (ਅਸ਼ੋਕ ਸ਼ਰਮਾ)-ਪੰਜਾਬ

ਏਡਜ ਕੰਟਰਲ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਾਂ ਲੱਥੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਲਟਕਦੀਆਂ ਜਾਜਿਸ਼ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਰੋਜਪੁਰ ਦੇ ਆਈਸੀਟੀਸੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀਆਂ

ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਖੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਲੀਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਠੋਸ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨਾ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 1 ਨਵੰਬਰ 2026 ਤੋਂ ਗਿਰਾਣੇ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ 3 ਨਵੰਬਰ 2026 ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਨੱਪ ਕਰਕੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਜਿਸ਼ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕੇ।

ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਖੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਲੀਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਠੋਸ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ

ਫਿਰੌਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਟਿੱਕੂ ਮੋਬਾਈਲ

ਭਿੰਪੀਵੰਡ/ਪਲਾਤਾ (ਲਾਧਿਆਂਵਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਟ/ਰਾਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਟ)- ਕਸਬਾ ਭਿੰਪੀਵੰਡ ਵਿੱਚ ਫਿਰੋਜ਼ੀ ਦੇ ਮਾਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਟਿਕੂ ਮੱਥਾਈ ਵਲਕਲ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਦੋ ਨਕਾਬਪੇਸ ਮੰਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੱਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪੁਰਾਣਾ ਗੇਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਸੰਨਿੱਕਰਵਾੜ ਦੁਪਹਿਰ ਵਾਪਸੀ। ਗੱਲੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਸਿਸ ਕਾਰਨ ਕੁੱਝੀ ਸਾਂਝੀ ਨਕਲਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਥਾਣਾ ਡਿੱਪੀਵਿੰਡ 'ਤੇ ਮੁਖੀ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਪੁਲਾੜ ਸਿੱਖ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਫੁਟੇਜ ਪੱਛਾਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਥਾਣਾ ਮੁਖੀ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਆਪ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰੀਰਤ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾਕਟਰ ਇੰਦਰਪਾਲ, ਬਲਾਕ ਡਾਕਟਰ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਿਲਕ ਰਾਜ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਿਹਰੀਆਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਪੁੱਜੇ। ਡਾਕਟਰ ਇੰਦਰਪਾਲ ਨੇ ਮਾਨਵਰ

ਗਿਣਾਉਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 2027 ਵਿਚ ਆਮ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਹੱਲਾਂ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਦਿੰਦਰਪਾਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਪੀ ਬਲਬਾਰਿ ਸਿਧੂ ਕਸ਼ਲ ਨ ਮੁਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ

ਰਹਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਐਸ ਪੀ ਐਮ ਵਤਿਰਗੜ੍ਹ ਚੁਭੀਆਂ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੌਰੋਲ ਨੇ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਧਾਂਗੀਤਾਂ, ਪੋਸਟਲ ਲਾਈਵ ਇੰਟਰਵਿਊ (ਪੀ ਐਲ ਆਈ), ਗੁਰਮਤਿ (ਆਰ ਪੀ ਐਲ ਆਈ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ

ਵਿਚ ਪਾਰਸਲ ਭਜਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਲੁਣਾਂ ਸਥਾਪੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮੋਬਾਈਲ ਵੈਨ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਨਾਟਕ ਦਿਖਾਏ ਗਏ।

ਗਾਇਆਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਅੱਜ
ਸਾਧੂਪੁਰ) ਸੱਚਖੰਡ ਵਾਸੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪਾਲਾ ਸਿੰਘ (ਗਾਇਆਂ ਵਾਲਿਆਂ) ਦੀ ਮਿੱਠੀ
ਤਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਪਿੰਡ ਨਿੱਬਰਵਿੰਡ ਵਿਖੇ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਭੂਤਬਰ ਨੂੰ ਸੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ

ਨਿਹਾਲ ਕਰਨੀ। ਇਸ ਸੱਕੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਜਸੰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਸੰਵਾਦਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਾ ਸਦਾਚਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਸੰਵਾਦਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਭਗਤਾਂ ਤਾਂ ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨੀ। ਹੋਰ ਗਿੱਧਾਨੀ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁਹੰਗੇ, ਭਾਈ ਕੰਵਲ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਹਿਗ ਢਾਢੀ ਸਾਥੀ, ਭਾਈ ਜੋਗਰਾਵ ਸਿੰਘ ਕਰੋਲੀ ਰੋਹਤੀ ਨਜ਼ਾ।

ਮਨਮਾਣਾ ਮੰਤੋਵਾਲ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਜਸ ਭਾਈ ਸੰਗਤੀ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨੀ।

ਸੰਤ ਬੰਕਰਾ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਗਿੱਧਾਚ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹੋ ਮਾਤਾ ਚਿੰਤਾਪੁਰਨੀ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਅਗ਼ਰਾਹ ਪਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੱਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੱਚ ਹੋ ਸੀਨੀਅਰ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਵ ਭਾਈ, ਬੰਕਰ ਅੰਗਰਾ, ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਗਰਾ ਅਦਿ ਮੁੱਖ ਸੰਵਾਦਕ।

(ਸਤਵੀਰ ਤੋਂ ਵੇਰਵਾ : ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਫੋਰਹਟਾ)

ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਜੋੜ ਮੇਲਾ

ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ
ਮੈਂਬਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖ ਐਲਾਨਾ
ਬਾਬਾ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਦੇਵਾਲੀ, ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਸੰਤੂ ਨੰਗਲ
ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਿਰਵੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਮਹਾਂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਇਹ
ਆਰਾ
ਜੀਤ
ਅਤੇ
ਖੇਡਾਂ
ਪਾਤ
ਨ
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੱਤੂ ਨੰਗਲ, ਸ਼ੁੱਧ ਸੱਤੂ ਨੰਗਲ, ਸ਼ੁਧਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਸੱਤੂ ਨੰਗਲ ਸਰਨਗੜ੍ਹ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਭਾਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲਾਠਾ
ਚਤਨਪੁਰਾ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਸਰਪਚੇ ਚਤਨਪੁਰਾ
ਗਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪਚੇ ਕੰਦੇਵਾਲੀ, ਡਾ: ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ
ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਬਲਾਕ ਮੇਮਟੀ ਮੈਂਬਰ, ਬਾਬਾ ਦਲੇਰ
ਸਿੰਘ ਚੇਤਨਪੁਰਾ, ਡਾ: ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਵੱਜੀ ਆਇਆ ਸਜਦ ਸਨ।

ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਐਲਾਨ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਸਤੀਸ਼ ਸਚਦੇਵਾ)

ਪੰਜਾਬ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਸਾਂਝਾ ਫਰੰਟ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਥਾਨਕ ਬੱਚਤ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਾਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਰਾਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬਿਲਾਡ ਵੱਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦਿਆਂ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਵਾਂ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਫੱਜੀ, ਜਹਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਧਨੇਆ, ਧਨਵੰਤ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਰਮਾਂ, ਗਗਨਦੀਪ ਭੁੱਲਰ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟਾ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਤੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ/ਐੱਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਬਿਲਾਡ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਿਗਵਿਜੇਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਖੰਨਾ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੀਸ਼ ਚਾਹਲ, ਅਮਿਤ ਕਟੌਦ, ਸੁਰਜੀਤ ਗਗਵਾ, ਪਰਗਟਸੀਤ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰਾ, ਰਾਧੇ ਸ਼ਿਆਮ, ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਡਵਾਲਾ, ਕਮਾਜੀਤ ਬੀਹਲਾ, ਸੰਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਅਮਿਤ ਅਰੋੜਾ, ਬੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਵੀਰ ਪਟਿਆਲਾ, ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਦੀਪ ਤੇਜਿੰਦਰ ਨੰਗਲ, ਭੰਵਕ, ਸੰਜੀਵ ਭਾਰਗਵ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਦੌੜਕਾ, ਰਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਮਾਣਭੱਤਾ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਾਲਾ ਫੌਟ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਉਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੁਆਰਾ 18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਕੇ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਨਕਰਨ ਦਿੱਤੇ ਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬਿਲਾਡ ਉਲੀਕੇ ਭਵਿੱਖੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਏ ਐੱਨ ਟੀ ਐੱਫ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਰੇਂਜ ਨੇ 14 ਕਿਲੋ 965 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੀਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (ਅੰਬੇਕ ਸ਼ਰਮਾ)

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਐੱਨ ਟੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (ਏਐੱਨਟੀਐੱਫ) ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਰੇਂਜ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨੇ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ 14 ਕਿੱਲੋ 965 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਪਲੈਂਡਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਖੋਪ ਦੇ ਸਰੋਤ, ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਮਿਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਇਨਪ੍ਰੋਟ ਏ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਡੀਐੱਸਪੀ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਤੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਤਪਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਟੀਮ ਨੇ ਅਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਸ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ

ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਧਾਇਕ ਗੋਲਡੀ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਪਾੜਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)

ਨਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਵਾਜ਼ ਬੁੱਲਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਖ਼ੁਫ਼ੀ ਤਾਲਮੇਲ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦੀ ਕਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।ਇਸ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਤੇ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੱਢਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ

■ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿੰਦਾ ■ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਪਰਚੇ ਮੈਡਲਾਂ ਬਰਾਮਦ : ਐਡਵੋਕੇਟ ਢਾਬਾਂ

ਵਿੱਚ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਦਮ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਰਵੱਈਏ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ।ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਹੋਏ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਲਕਿਆਂ ਅੰਦਰ ਚਰਚਾ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ

ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਪਰਚੇ ਡਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡਲਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਥਿਤ ਨਜਾਇਜ਼ ਪਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਭਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਪਰਚੇ ਡਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡਲਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਕਾਰਤਾਂ

ਨਾਕੇ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਪਿੱਕਅਪ ਦੀ ਟੱਕਰ ਨਾਲ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਮੌਤ

ਮਲੋਟ (ਰਜਿੰਦਰ ਜੁਨੇਜਾ)-ਪਿੰਡ ਪੱਕੀ ਟਿੱਬੀ ਨੇੜੇ ਲੱਗੇ ਨਾਕੇ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਰਹੇ ਪੁਲਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਪਿੱਕਅਪ ਗੱਡੀ ਦੀ ਟੱਕਰ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਦਰਦਨਾਕ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਹੈ।ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਲੋਟ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਪਾਹੀ ਚੰਦਨ ਪਾਂਡੇ (ਉਮਰ ਕਰੀਬ 37-38 ਸਾਲ), ਜੋ ਬਾਣਾ ਕਬਰਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ, ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਪਿੰਡ ਪੱਕੀ ਟਿੱਬੀ ਨੇੜੇ ਲੱਗੇ ਨਾਕੇ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਲੋਟ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਆਂ ਆ ਰਹੀ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਪਿੱਕਅਪ ਗੱਡੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਲਾਜ ਲਈ ਬਠਿੰਡਾ ਮੋੜ ਕੇ ਰੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।ਬਾਣਾ ਕਬਰਵਾਲਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਫ਼ਸਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੱਕਅਪ ਚਾਲਕ ਕੁਝ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਗੱਡੀ ਛੱਡ ਕੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਡਰਾਹ ਹੋ ਗਿਆ।

ਹੌਲਦਾਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੋਧਨੀ ਨਮਿੱਤ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਅੱਜ

ਧੂਰੀ (ਬਿੱਲੀ ਗਰਗ)-ਧੂਰੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਸਥਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਪੋਧਨੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਹੌਲਦਾਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼ਕਰ ਹਾਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਚਾਨਕ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੜਾ ਦੇ ਗਏ ਸਨ।ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ 17 ਪੁਨਾ ਹੌਰਸ ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ

ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਬੇਕਤੀ ਵਿਛੜੇ ਨਾਲ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ।ਹੌਲਦਾਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਏਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈਆਂ।ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹਾ ਮੋਹ ਸੀ।ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਹਿਰਦ ਸਨ।ਅੱਜ ਹੌਲਦਾਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਮਿੱਤ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਰੇਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਿੰਡ ਪੋਧਨੀ ਵਿਖੇ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ 1 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਭਰੋਨ ਤੇ ਅਸਲਾ ਬਰਾਮਦ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਜੀਤ ਕੁਮਾਰ)-ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੀ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਵਾਣੀ ਨੌਬਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀ ਵਿਖੇ ਇਕ ਭਰੋਨ, ਇਕ ਪਿਸਟਲ ਗਲੋਕ, 3 ਮੋਗਨੀਲ, 2 ਜਿੰਦਾ ਰੌਦ, ਇਕ ਛੋਟੀ ਟਾਸਕ ਸਮੇਤ 4 ਸਟਿਕਾ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਰਬੰਤ ਮਾਸ਼ਾਨ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ 4 ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਜੀਤ ਕੁਮਾਰ)-ਬਾਣਾ ਅਮੀਰ ਖਾਸ ਦੀ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਭਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਤੇ 4 ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਐੱਲ.ਐੱਮ.ਪੀ.ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਲ. ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਪੱਤਰ ਬਾਣਾ ਅਮੀਰ ਖਾਸ ਵਿਖੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 21 ਅਕਤੂਬਰ 2026 ਨੂੰ ਹਾਕਮ ਦੇਵੀ ਵਿਧਵਾ ਸ਼ਾਮ ਚੰਦ, ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਾਮ ਚੰਦ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ ਪਵਨਦੀਪ ਪੁਤਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਸੀਅਨ ਮਿਭਾ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਤੇ ਰਹਿਣ-ਖੂਦਦ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐੱਸ.ਸੀ. ਪਰਸਨੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਣਾ ਅਮੀਰ ਖਾਸ ਵਿਖੇ 4 ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੇ ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀਤਾ ਜਾਗਰੂਕ

ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਪੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਸ੍ਰ. ਬਿਕਰਮ ਚੌਭੰਝਾ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ।ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੇ ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਸਿਹਤ ਲਈ ਬੇਹੱਦ

ਸੁਨਾਮ (ਅੰਬੇਕ ਬਾਂਸਲ, ਹਾਕਮ ਭੱਟੀ)

ਤਰਿਹੁਰਾਂ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਨਜਾਇਜ਼, ਸਿਹਤ ਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਦਰਜ ਤੇ ਘਟ ਵਾਲੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ।ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਵੈਕਟਰੀਆਂ, ਭੱਟੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਹਟ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਅਥਾਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਜ਼ਕਾ ਸ੍ਰੀ ਜਤਿੰਦਰ ਜੋਰੇਵਾਲ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਐਰੀ ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚਲਾਈ ਗਈ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗਰੰਥ ਜਿੰਦਲ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਲੌਰੇਵਾਲ

ਪੁਰਾਣਾ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਰਲੀ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਚੁੱਕਿਆ ਮੁੱਦਾ

ਪਟਿਆਲਾ (ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ)-ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਰਲੀ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣਾ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਟਿਆਲਵੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਵੱਡੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਠੋਸ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।ਅਜੀਤਪਾਲ ਕੋਰਲੀ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਧਾਇਕ ਕੋਰਲੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵਾਂ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਹਦਾਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾ ਦਿੱਤਾ।ਹੁਣ 50 ਈ ਬੱਸਾਂ ਚੱਲਣੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਬੱਸ ਇੰਜ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਇਕ ਤੀਸਰਾ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਆਿਦਾ ਖੰਜਲ ਖੁਸ਼ੀਆਰੀ ਵਧੇਗੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣਾ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ।ਇਥੇ ਛੋਟੀਆਂ ਈ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਤਰੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਣਗੀਆਂ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਚੁਕਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੀਸਰੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਰਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਉੱਪਰ ਤੁਰੰਤ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਸਟੋਰ ਰੱਖੇ ਬੰਦ

ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ (ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ)-ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਭਰੰਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਵੀ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭੱਜਣ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁੱਝ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਬੰਦ ਨਜ਼ਰ ਆਏ, ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਰੰਗ ਕੰਟਰੋਲਰ ਵਿਭਾਗ 'ਤੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਿਆਂ ਗੰਭੀਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਪਣੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਬੰਦ ਰੱਖੇ, ਉਥੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਕਾਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਭਰੰਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਵੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਫੌਰਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੇ ਕਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਗ਼ੀਚ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਮਾਲਕ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਖੰਧਣ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਤੁਰੰਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਭਰੰਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਵੀ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਦੇ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲਿਆਮੰਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਗਿੱਧਾ ਅਤੇ ਭੰਗੜਾ ਹੋਰ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁਹਾਵਰੇਦਾਰ ਵਾਰਤਾ, ਭੰਡ, ਪੇਂਟਿੰਗ, ਮਾਡਲਿੰਗ ਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਸਨ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਜ਼ਰ ਮੁੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਡਾ. ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰਾਬਤੀਆ, ਫ਼ਲਮੀ ਅਦਾਕਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੰਧੇ ਭੰਗੂ, ਸ਼ੁਮੈਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਰਬੋਸ ਮਾਣਕੀ, ਡਾ. ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਦੀ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਚੰਨਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।ਇਸ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਦਾ ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਡਾ. ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਕੰਗ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਮਨਦੀਪ ਰੰਗ ਤੇ ਡਾ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਕੀਤਾ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲਿਆਮੰਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਗਿੱਧਾ ਅਤੇ ਭੰਗੜਾ ਹੋਰ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁਹਾਵਰੇਦਾਰ ਵਾਰਤਾ, ਭੰਡ, ਪੇਂਟਿੰਗ, ਮਾਡਲਿੰਗ ਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਸਨ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਜ਼ਰ ਮੁੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਡਾ. ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰਾਬਤੀਆ, ਫ਼ਲਮੀ ਅਦਾਕਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੰਧੇ ਭੰਗੂ, ਸ਼ੁਮੈਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਰਬੋਸ ਮਾਣਕੀ, ਡਾ. ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਦੀ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਚੰਨਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।ਇਸ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਦਾ ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਡਾ. ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਕੰਗ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਮਨਦੀਪ ਰੰਗ ਤੇ ਡਾ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਕੀਤਾ।

ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ 'ਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ : ਰੋਮੀ ਚੌੜੜਾ

ਜ਼ੀਰਾ (ਨਰਿੰਦਰ ਅਨੇਜਾ)-ਕੌਲਹਰ ਰੋਮੀ ਚੌੜੜਾ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚਾਰੇ ਜਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰੋਪਗੰਡਾ ਆਣਣ ਲੈਣ, ਪਰ ਹਲਕਾ ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਵਸਦੇ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਿਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੌਲਹਰ ਰੋਮੀ ਚੌੜੜਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸੁਮਿਤ ਨਰੂਲਾ, ਮੁਕੇਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਸੰਤੋਖ ਬਾਂਸਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਲਨ ਸਕੱਤਰ ਮੁਕੇਸ਼ਮਾਨਾ, ਨੀਰਜ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹਲਕੇ ਦਾ ਜੋ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰਵਾਇਆ, ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੁਝਾਨ 'ਤੇ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਸਮਝਿਆ, ਨਾ ਕਿ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ, ਦਾਰਦਰੀ ਤੇ ਹਰ ਵਰਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ ਸੱਚ-ਦੁੱਚ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਨ।ਉਹ ਹਲਕੇ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ, ਹਰ ਘਰ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ 'ਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ।ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਠਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਦੁਸ਼ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਵਧਾਪੀਆਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਅਖੀਰ 'ਚ ਰੋਮੀ ਚੌੜੜਾ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਪੂਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਹਲਕਾ ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਲੋਕ ਵਿਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਐਂਟ੍ਰੇ ਵਿਵਸਥਾ ਪੂਰਤ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਨਰੂਬੇ ਧਰੇ ਦੇ ਧਰੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ

ਰਾਜਪੁਰਾ (ਰਮੇਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ)-ਆਰੀਅਨਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਆਫ਼ ਕਾਲਜਿਜ਼ ਵਿਖੇ ‘ਦਿ ਹੈਰੀਟੇਜ ਵਾਕ : ਐਂਥਰਮਿਕ ਆਟਾਇਰ ਰੈਂਪ ਵਾਕ’ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਜਿੱਥੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਮੱਚ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰਦੀ ਹੈ ਵਿਖੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਇਹ ਸਮਾਗਮ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜਜ਼ਬਾਂ, ਸਦੀਵੀ ਕਲਾ-ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੌਕ ਸਾਹਿਤ ਹੋਇਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੰਦਰੇ ਹੋਏ ਆਰੀਅਨਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਆਫ਼ ਕਾਲਜਿਜ਼ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਅੰਬੂ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਯਤਨਾਂ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪੁਸ਼ੇਸ਼ਾ ਕੀਤੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅੱਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨ, ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਉਤਮਤਾ ਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਮੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਨ ਇੱਕ ਮਨਮੋਹਕ

ਪੀ ਡਬਲਯੂ ਡੀ ਫੀਲਡ ਐਂਡ ਵਰਕਸ਼ਪ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਰੈਲੀ 28 ਨੂੰ

ਕਪੂਰਥਲਾ (ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ)- ਪੀ ਡਬਲਯੂ ਡੀ ਫੀਲਡ ਐਂਡ ਵਰਕਸ਼ਪ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਰੈਗੂਲਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਇਨਲਿਸਟਮੈਂਟ ਤੇ ਆਉਟਰੇਜ਼ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਸੀ ਪਰ ਐਂਜ ਤੱਕ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵਾਰੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢਿੱਲੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਤ ਜੇਕਰ ਤੱਕ ਜਾਬਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਮੱਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਸਰੀ ਮੰਗ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ ਫੀਲਡ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਛੁੱਟੀ ਨੇ ਤਿਉਹਾਰੀ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਉਨਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਦਰਜਾ ਚਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 6ਵੇਂ ਪੈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਬਰਾਇਆ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਹੇਡ ਆਫਿਸ ਸਾਮਨ 27 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ 28 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਹੇਡ ਆਫਿਸ ਮੋਹਾਲੀ ਸਾਮਨ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰੀ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰੀਂਘਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ‘ਚ ਪੰਜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)- ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮੀਨਾ ਨੇ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਗਰੁੱਪ-ਡੀ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਥਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੰਪਰੇ ਚਾਲੂਨ ਲਈ 11 ਪ੍ਰੀਥਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ 100 ਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੋਹਿਤਾ, 2023 ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੀਥਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੀਥਿਆ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਨ ਪੈਦ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੀਥਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਆਤ ਬਾਗਾ ਇਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਇਜ਼ੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਡ ਨੈਨੋ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੋਡ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਐਮੀਨੀਸ ਬਾਗਪੁਰ ਸਤਰੀ, ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਐਮੀਨੀਸ ਪੁਰਗੌਰਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਚਲਵੇ ਮੰਡੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਕੋ-ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਿਟੀ ਰੇਲਵੇ ਰੋਡ, ਸੇਂਟ ਸੇਲਸੀਅਰ ਵਿਭਾਇਨ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਉਨਾ ਰੋਡ, ਸੀ.ਐਮ.ਏ. ਸਿਟੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਜਲੰਧਰ ਰੋਡ, ਸੇਂਟ ਜੋਸੇਫ ਕਾਨਵੈਂਟ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੋਡ, ਟੁਫਲਨੋਂ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਐੱਸ.ਏ.ਵੀ. ਜੈਨ ਡਾਂਝ ਬੋਰਡਿੰਗ ਸਕੂਲ ਉਨਾ ਰੋਡ ਅਤੇ ਤਿਪਲ ਐੱਸ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਐਕਸੀਲੈਂਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੋਡ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਹੁਕਮ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ।

ਚੌਕੜੀਆਂ ਗੋਤ ਜਠੇਰੇ ਦੇ ਮੇਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਮੀਟਿੰਗ 15 ਨੂੰ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਸਮੂਹ ਚੌਕੜੀਆਂ ਗੋਤ ਜਠੇਰੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੌਕੜੀਆਂ ਜੱਤੀ ਜੱਤਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਲਾਨਾ ਜੱਥ ਮੇਲਾ 15 ਨਵੰਬਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਚੌਕੜੀਆਂ ਗੋਤ ਨਵੰਬਰਾਂ ਦੇ ਪਾਵਨ ਦਥਬਾਰ ਮੰਦਰ ਪਿੰਡ ਦੱਲਤਪੁਰ ਨਜ਼ਦੀਕ ਜਾਡਲਾ ਨਵਾਂਗਿਰੀ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੇਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਉਪਰੰਤ ਮੇਲੇ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਚਅੰਮੇਨ ਮੁਲਖਪਰਜ ਰਹੀਪੁਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਲ ਚੰਦ ਲਾਲੀ ਨਵਾਂਗਿਰ, ਜਨ. ਸਕੱਤਰ ਸਰਵਣ ਦਾਸ ਕਰਾੜੀ, ਵਾਇਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਈਵੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨਾਨਕਾ, ਸੁਆਇੰਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੰਦਰਪਾਲ ਦਾਸ ਕਰਾੜਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ, ਸੁੰਦਰਾ ਕਰਨੈਲ ਚੰਦ ਕਰਾੜੀ ਆਡੀਰ, ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਲੰਬਦਾਸ ਹਰਜਸਨ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਲਿੰਬ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਜਲੰਧਰ (ਬੈਲੀ ਐਲਬਰਟ)- ਲਾਇਲਪੁਰ ਮਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਵਿਜੀਚਿਥੇਪੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਅਕੈਡਮਿਕ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਐਕਟੀਵਿਟੀ ਤਹਿਤ ਵਿਜੀਚਿਥੇਪੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਭਾਗ ਵੱਖਰੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ ਦੇ ‘ਦੀਪੀ ਆਰਟੀਫ਼ੀਸ਼ੀਅਲ ਲਿੰਬ ਸੈਂਟਰ’ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਡਫਾਲ ਸਿੰਘ ਸੇੱਧ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਵਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਜੀਚਿਥੇਪੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੋਸਥੈਟਿਕਸ ਅਤੇ ਆਰਥੋਪੈਡੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਜੀਚਿਥੇਪਿਓਟਿਕਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰੀਹੇਬੀਲੀਟੇਸ਼ਨ ਟੀਮ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੁੱਦੇ ਹਨ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਰਾਜੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਧਿਆਪਕ ਡਾ. ਵਿਸ਼ਾਲੀ ਮਹਿੰਦਰੂ ਅਤੇ ਡਾ. ਅੱਜਲੀ ਓਥਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਸੀ ਏ ਡਾ. ਕਰਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਅੱਧਰ ਲਿੰਬ, ਲਾਂਗਰ ਲਿੰਬ ਅਤੇ ਸਪਾਇਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਰਥੋਸਿਸ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਰਥੀਫ਼ੀਸ਼ਲ ਐਂਗਰ ਲਿੰਬ ਅਤੇ ਅੱਧਰ ਲਿੰਬ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪ੍ਰਵਾਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨੋਟੈਸਟ ਮਾਡਲ ਵੀ ਦੇਖੇ। ਪ੍ਰਾਂਟਿਸ਼ਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਿੱਖ ਡਾਕਟਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਟ ਅਨਲਾਗਰ, ਪੋਸਚਰ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ ਸਥਿਤ ਵਰਡ ਪਾਰਕ, ਸੁਖਨਾ ਝੀਲ ਅਤੇ ਇਲਾਨੇ ਮਾਲ ਦਾ ਵੀ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ।

ਲਾਲਤੂ ਮੰਡੀ ਨਗਰ ਖੇਡਾ ਸਭਾਕ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਸਮਝੌਤ

ਲਾਲਤੂ (ਵਿਨੋ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ)- ਹਲਕਾ ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਲਾਲਤੂ ਸਿੰਘ ਰੇਘਵਾ ਨੇ ਲਾਲਤੂ ਮੰਡੀ ਦੇ ਨਗਰ ਖੇਤਾ ਤੋਂ ਧਰਮਗਰੁ ਰੋਡ ਵੱਲ ਜਾਦੀ ਸੜਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਪਿਤ ਕੀਤੀ। 23 ਲੱਖ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਵਿਭਾਗ ਹੇਠੀ 365 ਫੁੱਟ ਲੰਬੀ ਇਸ ਸੜਕ ਦੇ ਬਣਾਓ ਨਾਲ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਚੰਡੀਵੀ ਟਰਾਇਟ ਦਾ ਮਸਲਾ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਟਕਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਚੰਦਰੀ ਰੀਠਿਆ ਮੋਰਚਲੇ ਅਤੇ ਨਗਰ ਕੌਮੀਲਾ ਵਿਚਾਰਾ ਸਮਝਤਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਸਬੰਧੀ ਲੜਾਈਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਦਮਾਤਵੇਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪ੍ਰਾਨੀਆਂ ਹੋਣ ਤੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਸੜਕ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋਭ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਸੁਰ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੇਘਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਤਰਜੀਹ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਭ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕ ਰਹੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਕੇ ਸੜਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਲਤੂ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਗਰ ਕੌਮਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਗਵਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰੀਸ਼ ਮਦਾਨ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਨ ਰਾਣਾ, ਕੌਂਸਲਰਾਂ, ਵਾਹਡ ਇਚਾਰਜਾਂ, ਮਹਿਲਾ ਵਿਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

.....ਤਾਂ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ‘ਚ ਤਰੋੜ ਨਾ ਪਵੇ

ਬਾਹਕੋਟ (ਅਮਨਦੀਪ ਸ਼ੈਦਪੁਰੀ) ਰੇੜੀ ਫੜੀ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਕਾਰੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਭੁਝ ਤੁਟਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕਸ਼ਮੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਖੱਬੀਆਂ ਪਿਰਾਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਰਮਚੰਦੀ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾਸੀ ਪੀ ਆਈ (ਐਮ), ਸੀ ਪੀ ਆਈ, ਕੁੱਲ ਹਿਦ ਸਿਖਾਨ ਸਭਾ, ਕੁੱਲ ਹਿਦ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ) ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਵਫ਼ਦ ਐੱਸ ਐੱਚ ਓ ਬਾਹਕੋਟ ਸੁਚਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀ ਐਸ ਪੀ ਬਾਹਕੋਟ ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸ਼ਬਦਸ਼ੀਲਾਂ, ਫਲ ਫਰੂਟ ਆਦਿ ਵੇਚਦੇ ਹਨ।ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਹੈਂਦਿੱਕ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਨਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲਰਟਮੈਂਟ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਖੱਬੀਆਂ ਪਿਰਾਂ ਸ਼ਮਝਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਠਾ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ।ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਖੱਬੀਆਂ ਪਿਰਾਂ ਦੇ ਵਫਦ ਨੇ ਪੁਲਸ ਆਫ਼ੀਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਇਸੇ ਵਫਦ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੋਡ ਵਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ, ਫਿੱਟੂ ਗੁਪਤਾਲੀ, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਦਾਨੇਵਾਲ, ਹੁਣ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੈਦਪੁਰੀ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਮੀਂਦੇਵਾਲ ਤੇ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਕੋਂਠਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਬੁਨਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਸਹਾਇਤਾ ਤਕਨੀਕਾਂ ‘ਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਸੇਂਤ ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਇਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਅਲਾਇਡ ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਅਤੇ ਸਟੂਡੈਂਟ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੈੱਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਰਾਲੇ ਤਹਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮੰਗੇਰੀਅਲ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਖੇ ‘ਕਾਰਡੀਓਲੋਜਿਸਟਰੀ ਗੈਸਟਰੀਟੋਮਨੀ’ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਸਹਾਇਤਾ ਤਕਨੀਕਾਂ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਦਾ ਸਵਰਨਤਪ੍ਰਵਾਕ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਜਾਗਰੂਕ ਰਹੋ, ਤਿਆਰ ਰਹੋ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੋ’ ਦੇ ਬੀਮ ਹੇਠ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਇਸ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਥਨਕ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੈਡੀਕਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਤੁਰੰਤ ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਬਲ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਿਹਾਨ ਦਿਹਾਨ ਦੇ ਦੌਰੇ ਅਤੇ ਸਾਹ ਸਬੰਧੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸਿਰ ਪਛਾਣ ਕਰਨ,

ਪੈਰਾ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ 1 ਤੋਂ

ਕਪੂਰਥਲਾ (ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ)- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ‘ਖੇਡਾਂ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ’ 2026’ ਅਧੀਨ ਪੈਰਾ ਖੇਡਾਂ ਦਾ 25 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 28 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਅਫ਼ਸਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਉਮਰ ਵਰਗਾਂ—ਜੂਨੀਅਰ ਐਂਡਰ-19 ਅਤੇ ਓਪਨ ਵਰਗ (19 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ)—ਵਿੱਚੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ਐਥਲੈਟਿਕਸ, ਪੈਰਾ ਬੈਡਮਿੰਟਨ, ਪੈਰਾ ਪਾਵਰਲਿਫਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਵਹੀਲਚੇਅਰ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਚਾਰਵਾਨ ਨਿਭਾਗ 1 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 22 ਨਵੰਬਰ 2026 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਿਭਾਗ ‘ਤੇ ਆਨ-ਲਾਇਨ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਨ 27 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਟੇਡੀਅਮ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਦਫ਼ਤਰ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਚਾਰ ਰੋਜ਼ਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ) ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਉਪ-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਅਮਨਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਰੋਜ਼ਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਖੇਡਾਂ ਮਲਟੀਪਰਪਸ ਆਉਟਡੋਰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਰਸਮੀ ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕਸ ਉਦਿਸ਼ੀ ਮੰਡਲਾ, ਆਈ.ਏ. ਐੱਸ., (ਓ ਐੱਸ ਡੀ ਟੂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ) ਵੱਲੋਂ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਲ੍ਹੇ ਤੇ 21 ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਬਲਾਕਾਂ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਤੀ ਜੇਤੂ ਖਿਡਾਰੀ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੈਡਮ ਉਦਿਸ਼ੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਤੇ ਆਸਾਮੀ ਸਹਿਗੰਗ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸਰਗਤਾਨ ਹੋਣ, ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਾਂਟਿਸ਼ਮ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤ ਰਾਹਾਂ ‘ਤੇ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਪ-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਅਮਨਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਖੇ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨਾ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਲਾਮਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਬਲਾਕਾਂ ਖੇਡਾਂ ਅਪਣਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਬਾਲਲ, ਕੀ ਐੱਨ ਓ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੀਰਾ, ਮੈਕਮ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਵਸਿਸ਼ਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਅਗੇਂ, ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਾਂਟਿਸ਼ਮ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤ ਰਾਹਾਂ ‘ਤੇ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਪ-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਅਮਨਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਖੇ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨਾ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਲਾਮਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਬਲਾਕਾਂ ਖੇਡਾਂ ਅਪਣਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਜਰਬੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਤਲਵੰਡੀ ਮਾਧੋ ਵਿਖੇ ‘ਸੀਚੇਵਾਲ ਮਾਡਲ-2’ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭੱਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ‘ਸੀਚੇਵਾਲ ਮਾਡਲ-3’ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਵੇਵੀਟ ਟੀਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੀਚੇਵਾਲ ਮਾਡਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਸ ਦਾ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਜਾਣਕਾਰ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਜਲੰਧਰ ਏਸ਼ੀਅਨ ਹਾਕੀ ਚੈਂਪੀਅਨਜ਼ ਟਰਾਫੀ 2026 ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ

ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਜਲੰਧਰ (ਬੈਲੀ ਐਲਬਰਟ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ)- ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਕਾਰੀ ਏਸ਼ੀਅਨ ਹਾਕੀ ਚੈਂਪੀਅਨਜ਼ ਟਰਾਫੀ 2026 ਦੀ ਤਿਆਰ ਹੋ, ਜਿਸ ਦੇ ਚਲਾਦਿਆਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਲਈ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਕੀ ਇਡੀਆ ਦੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਤਿਨ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਖੇਡ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਕੱਤਰ ਵਰੁਣ ਰੁਸਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਐਂਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੰਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਇੰਤਰਾਸ਼ਕ ਅਹਿਮੀਅਤ ‘ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪ੍ਰਾਦਿੱਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦਕਿ ਗਰੈਂਡ ਫਿਨਾਲੇ 5 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਚਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਫਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਰਸ਼ਕ ਆਨਲਾਈਨ ਡਿਜੀਟਲ ਪਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਗੇਟਾਂ ‘ਤੇ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਕੈਂਪ

ਕਪੂਰਥਲਾ (ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ)- ਦੀ ਭਾਣੇਲੰਗਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬਹੁਮੱਤਵੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਗੁਰਵਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇਸਪੈਕਟਰ ਸ਼ਿਵਮ ਦੂਬੇ, ਇਸਪੈਕਟਰ ਕਾਤਿਕ ਮਨਹਾਸ, ਸਕੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਭਾ ਦੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸ਼ਿਕਰਤ ਕੀਤੀ। ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਨਾਲ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਫਲਾਂ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ‘ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਸੁਚੱਜਾ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਹਾਇਕ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਗੁਰਵਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਸਾੜਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ

ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਰਗਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਪੈਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਮ ਦੂਬੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੀ ਭਾਣੇਲੰਗਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬਹੁਮੱਤਵੀ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੜੀਵੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੇਵਾ/ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਪੈਕੇਜ ਦੇਵੇ ਸਰਕਾਰ : ਟੂਰਨਾ

ਨਕੋਦਰ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ)- ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੂਰਨਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਜ਼ ‘ਤੇ ਨਕੋਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਕੋਟ ਦੇ ਆਲ੍ਹੇ ਉਤਪਾਦਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਪੈਕੇਜ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਚ ਆਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਦੀਆਂ ਕਮੀਤਾਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਵੀ ਅਖੰਬੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਟੂਰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ‘ਤੇ ਬੀਜ, ਖਾਦਾਂ, ਦਵਾਈਆਂ, ਫ਼ੀਲਡ, ਜ਼ਿਜਾਈ ਅਤੇ ਮਜਦੂਰੀ ਦਾ ਭਾਰੀ ਖ਼ਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਵਾਜਬ ਭਾਅ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਤਤ ਹੋਵੇ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਕੋਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਕੋਟ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਆਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰ

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦਾ 520ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਜਿਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਬਾਪਠਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਖਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਵਿੱਦਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੁਲਹਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਉਲਾਝੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮੋਹਰੀ ਹੋਣ ਨਿਯਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਡੇ ਉਲਾਝੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੋਕੇ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅੰਤੌਰਤ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਮੰਗਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਤਾਖੋਜੀ, ਮੋਬੈਲ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਿਟੌੜਵੇਂ, ਫਾਤਾ ਜਿਥਾ, ਗੁਮਾਨਪੁਰਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਡਾਲਾ, ਐ ਐਸ ਡੀ ਸਰਜਤ ਸਿੰਘ, ਸਰੋਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਲਾਲਾ, ਵਾਪੀਕ ਸਰੋਤਰ ਗਰਾਵਤੌਂ ਸਿੰਘ ਪੰਗੋਤਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਜੀ, ਬਿਨੈ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਰੋਤਰ ਹਰਜਨ ਸਿੰਘ ਵਕਤਾ, ਅਜ਼ਾਦ ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਹਲਰ ਨੇਨੇਜਰ ਮੋਰਸ ਸਿੰਘ, ਸੁਪ੍ਰੀਟੈਂਡੈਂਟ ਨਿਯਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਲਕੀਤੀ ਸਿੰਘ ਬਹਿਤਵਾਲ, ਵਿੰਦਰਜ ਪਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਨੇ ਜ਼ੋਨਲ ਯੁਵਕ ਮੇਲੇ-2026 'ਚ ਟਰਾਫੀ ਜਿੱਤੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸੰਘੂ)–ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਅਜੈ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋਰ ਮਾਰਕੀਟ ਆਧੁਨਿਕ ਬਹੁ-ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਪਾਰਕਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਡਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸਵਾਲ ਡਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਕਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪੂਰਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਨਗਮ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਰਕਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਸੰਭਾਲਾਮਰ, ਹਾਈ-ਟੈਂਸ਼ਨ ਪਾਵਰ ਸਪਲਾਈ ਲਾਈਨਾਂ, ਇੱਕ ਟਰਿਬੂਟੇਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਕਲ ਟਰਾਂਸਫੋਰਮਰ ਸੈਂਟਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 15 ਦਸੰਬਰ, 2026 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਅਜੈ ਗੁਪਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਇਹ ਸਵਾਲ ਡਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਅਜੈ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਰੂਤਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 21 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਡਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਅਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਤੇ ਲੋਹਾ
ਮਨਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ,
ਤਲਵਾਰਾਂ ਬਣਾ (ਤਖ਼ਤਾ), ਜਿੰਟਿ, ਮਿਮਿਕਰੀ, ਸ਼ਬਦ
ਗਾਇਨ, ਪੱਛਮੀ ਸੋਲੋ ਗਾਇਨ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸ਼ੁਰੂ ਗਾਇਨ
ਏ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਸੌਖੇ
ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸਫ਼ਤਾਤ: ਏ ਯੋਗਾਨਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ
ਮਾਰਗਾਰਥੀਆਂ, ਫੈਰਲਟੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰਾਂ ਅਤੇ
ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕਾਂ ਏ ਯਤਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਇਸਦੇ
ਦੌਰਾਨ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲੀਕਾਇਨੀ ਏ ਪ੍ਰੋ-ਚਾਅਲ ਅਤੇ
ਖਾਲਸਾ ਕਾਮਜ਼ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਏ ਅਨਾਰਥੀ ਅੰਤਰ-
ਅੰਗਿਕ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਛੀਨੀ ਨੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ
ਔਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬਾਨਦਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵਧਾਈ
ਦਿਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂਗੇ ਜ਼ੋਰਨ ਯੁਵਕ ਮੇਲੇ 'ਚ
ਪਹਿਲੇ ਨਰਬਜ਼-ਅੱਧ ਵੀ ਟਰਾਫ਼ੀ ਜਿੱਤਣਾ ਵਾਲੇ ਲਈ
ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵੱਲੋਂ ਅੰਡਰ-16 ਪੁਰਸ਼ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟਰਾਇਲ ਭਲਕੇ

LOST/FOUND

I Parminder Singh S/o Gurdi
Singh, of Vill. Sidhpur Toba

Shahkot, Distt. Jalandhar (Punjab)	
Have Changed My Name Parminder	
Singh to Parminder Singh Joshi	
Concerned May Note.	
I, Rajinder Kaur W/o Parminder	
Singh of Vill. Sidhupur, Tehs.	
Shahkot, Distt. Jalandhar (Punjab)	
Have Changed My Name Rajvinder	
Kaur to Rajvinder Kaur Joshi	
Concerned May Note.	
I, Lakhdwinder Singh S/o	
Balwinder Singh R/o Vill. Amm	
Nangal, PO. Chaudhriwal, Tehs	

have changed my name from

Lakhwinder Singh to Given Name
Lakhwinder & Surname as Singh
Concerned Note.
I, Seema And Seema Rani W/
Pankaj Bobby R/O H.No.2744/S
Choura Bazar, I/S- Gate Hakimara
Amritsar Have Declare That Above
Both Names Are Mine One And
Same Person
I Jasminder Singh S/O Paramjeet
Singh R/O 67-A, Bhaj Lal, Ji Nagar

G.T. Road, Amritsar Have Change Name Of My Miner San Francisco

Rajveer Singh Rajveer Is His Given Name And Singh Is His Surname
I Gurpreet Kaur W/O Jasminde Singh R/O 67-A, Bhai Lalo Ji Nagar G.T. Road, Amritsar Have Declared That Gurpreet Is My Given Name And Kaur Is My Surname

I, Ravinder Singh S/O Makha
Singh B/O mohalla Jallidar Vpo

Kalanaur Tehsil Kalanaur, District
Gurdaspur, Punjab, India Pin Code
143512, I Have Changed My Name
From Ravinder Singh To Singh
Ravinder Please Note . Surname As Singh
And Given Name As Ravinder
I, Gurmeet Singh S/O Mohinder
Singh R/O: Vpo: Hakimpur , Tehsil
Kalanaur, District Gurdaspur
Punjab, India Pin Code 143511,
Have Changed My Name From
Gurmeet Singh To Singh Gurmeet
Please Note . Surname As Singh
And Given Name As Gurmeet.
I, Parag Meish S/O Sucha Meish

O/o Village, Kot Mian Sahib , District
 Dera/Par, Tehsil Kalanaur, P
 Dasgurdpur, Punjab, India Pin Code
 143512, I have changed my Name
 From Pargat Masih To Masih
 Pargat Please Note . Surname A
 Masih And Given Name As Pargat
 I Palwinder Kaur W/O Paramjit
 Singh R/o VPO Lakhna ke paddi
 district Kapurthala 144802 declar
 that I have changed my name from
 Palwinder Kaur to Kaur as surname
 and Palwinder is given name
 Please note.
 I, Hitherto known as Tarvinder
 Singh S/o Avar Singh, R/o Vill
 Shalapur, P.O. Rajpur Gahot, Tehsil
 Dasuya, Distt. Hoshiarpur, Punjab
 144212, have changed my name
 and shall hereafter be known as
 Singh Tarvinder.

ਡਸਪਲੇ/ ਕਲਾਸੀਫਾਈਡ) ਦੇ ਤੱਥ
ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ
ਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਭਰੋਸੇ

ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਏਸ਼ੀਆ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਦੇ ਮੈਚ ਮੌਰਾਨੀ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੂਬੇ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਬਮਿਅਲ ਬਲਾਕ ਨੇ ਪਹਿਲਾ, ਖੋ-ਖੋ ਵਿੱਚ ਪਠਾਨਕੋਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਵਿੱਚ ਪਠਾਨਕੋਟ-3 ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ, ਸ਼ਾਟਪੁੱਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਬਮਿਅਲ ਬਲਾਕ ਨੇ ਨਸਰਨੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜਦਕਿ ਲੱਬੀ ਫਾਲ ਵਿੱਚ ਪਠਾਨਕੋਟ-2 ਬਲਾਕ ਦੇ ਤਕਸੇਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਬਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਦੋ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 100 ਮੀਟਰ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਸੰਕਤ ਅਲੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ, ਜਦਕਿ 50 ਮੀਟਰ ਵਾਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਯੂਸ਼ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾ। ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ 100 ਮੀਟਰ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਜਾਨਵੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਪਠਾਨਕੋਟ-2 ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਨ ਹਰੇ ਹਨ
ਰੋਡ ਸਵਾਨ
ਦੀ ਮੱਤ 'ਤੇ
ਹਨ ਜਸਬੀਰ
ਭੁੱਖੇ ਦੁੱਖ ਦਾ

‘ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ
ਮੌਕੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗੀਰ
ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਵਣ
ਸਿੰਘ ਤਰਸਿੱਕਾ, ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਸਿੱਖ ਮਿੱਟੇਵਾਲ,
ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੁਢਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ
ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ, ਸਾਕ ਸੰਬੰਧੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ
ਦੇ ਵਰਗਰਹ ਗਾਮਰੇ ਹੋਏ।

ਰੂਟ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਬੰਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਲਿਮ:
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਦਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਮਿਤੀ
ਸਮਾਂ 11 ਵਜੇ ਸਭਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਕੰਬੋ
ਵੇਗੀ।

ਸਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ :
462-01469, 84276-89754

ਜੇ ਆਰ ਐੱਸ ਡੀ ਏ ਵੀ ਪਬਲਿਕ
ਸਕੂਲ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਬਲਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ) ਕੌਰਕੀ
ਦੀ ਸੱਤ ਤਰੀਕੀ ਨੂੰ ਧ੍ਰਮ ਗਿਆਨੀ ਬਾਬਾ
ਬੁੱਢਾ ਦੇ ਆ 520ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾਜ਼
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੀੜ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਦੀ ਸਾਹਿਬ
ਭਵਨ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਬੜੀ ਸ਼ਿਸ਼ਾ ਅਤੇ
ਜਵਾਨ ਮਨ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ
ਕੌਰਕੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ, ਕਵਿਤਾ,
ਕਵੀਤੀ, ਗੁਣਿਜ, ਦਸਤਾਰ ਅਤੇ
ਸਜਾਉਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ
ਗਏ। ਅਰਜ਼ਾ ਅੱਸੀ, ਡੀ. ਟੀ. ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ
ਸ਼ਬਨ, ਬਲਾਨ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਮੈਡਲ
ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਮੈਡਮ ਦੀਪਿਕਾ
ਅੰਗਵਾਤੀ ਹੇਠ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ
ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਨ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਫੁੱਟੀ ਜਮਾਤ

[illegible]

ਥਾਪਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ
ਪਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ
ਇਹਨਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ
ਖੁੱਖਰਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੇ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ
ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅੰਬੇਕ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮ
ਐਸ ਐਸ ਓ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ, ਸਤਪੁਰ
ਸਿੰਘ ਐਸ ਐਸ ਓ ਕੇਟਲੀ ਸਰਤ ਮੱਲੀ ਤੇ
ਬਲਿਨ ਸਰਤ ਸਿੰਘ ਐਸ ਐਸ ਓ ਕਰਤਾਰਪੁਰ
ਸਹਿਯੋਗ ਕੋਰੀਡੋਰ ਆਦਿ ਰਾਜਨ ਸਨ।

ਭਬਾਲ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ)- ਮੀਰ

[illegible]

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ, ਕੀ)

[illegible]

ਝਾਲ (ਹਰਜਿਤ ਸਿੰਘ ਨੀਤੀ)-
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ
ਵੱਲੋਂ ਹਰਦਿਓ ਜਥਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ
ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ
ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਦੇ
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 520ਵਾਂ ਜਨਮ
ਦਿਹਾੜਾ ਸ਼ਰਧਾ ਪ੍ਰਵਰਕ ਅਤੇ
ਉਤਸ਼ਾਹ ਪਾਠ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।
ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਹੀਰੀ ਪੀਰੀ ਗੁਰੂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ
ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੰਗ ਉਪਰੰਤ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਅਲਾਹੀ
ਬਾਣੀ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਗੀਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ
ਗੂੰਬੀ ਗਿਆਨੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਗੰਭੀਰ
ਵੱਲੋਂ ਆਰੰਭਤਾ ਹੀ ਅਪਦਾਸ ਗੀਤੀ
ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼੍ਰਵਣਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ
ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ
ਰਹੱਸਿਯ ਮੁਖਾਸ਼ਸੇ ਰਚਾਵਾਂ ਦੇ
ਸ਼੍ਰਵਣੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜੋਤਸ਼ਾਹ ਮੁਖਾਸ਼ਸੇ
ਕਰਾਵਾਂ ਗਏ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ
ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਮੈਡਲ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ
ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੈਨੇਜਰ ਪਰਵਿੰਦਰ
ਮਾਨਚੰਦਰ, ਪ੍ਰਬੰਧਕਿਤ ਸਿੰਘ ਭਾਈ
ਮੋਖੜ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਬੀਬੀ ਹਰਜਿਤ
ਮੀਰੀ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਜਥਾ
ਸਵਦਲ ਸਿੰਘ ਮੀਰ ਮੋਖੜ ਆਦਿ

[illegible]

ਏਜੰਸੀਆਰਿੰਗ ਨੇ ਜ਼ੋਨਲ ਯੁਵਕ ਮੇਲੇ-2026 'ਚ ਟਰਾਂਸਪਾਰੈਂਸੀ

ਸਿੰਘ ਪਟੀ, ਲਸਾ ਕਲਸ 'ਐਂਡ ਐਵੀਨਿਊ ਨੇ 'ਚ ਟੈਨਨੀਕਲ ਕੇ. ਸੀ. ਪੀ. 'ਚ ਗੇਜ਼ਟਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨੇ ਰਨਰਜ਼—

ਕੇ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਮਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ 'ਚ ਕਾਲਜ ਨੇ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੋਇਆ, ਲਲਿਤ ਕਲਾ, ਸੰਗੀਤ 'ਚ ਅਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਭੇਤੀ ਸਥਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਣ ਨੇ ਲੋਕ ਲਿਖਣ, ਮਹਿੰਦੀ 'ਚ ਕਲਾਕਾਰਾਂ 'ਚ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਚ ਗਜ਼ਲ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਗਾਇਨ (ਬਾਬਾ), ਮਾਈਨੀ ਦੇ ਸ ਚ ਸਟੂਡੈਂਟ, ਲੋਕ ਗੀਤ, ਚ ਵਰੇ 'ਚ ਮਾਸਟਰਸ਼ਿਪ 'ਚ ਵਧੇ

ਰਾਸਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪੁਤਿਭਾ ਦਾ ਲੋਹਾ ਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਦਿਲਾਵਾ, ਲਵਾਕ ਸਾਜ਼ (ਤਬਲਾ), ਸਕੈੱਟ, ਮਿਮਿਕਰੀ, ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ, ਪੱਛਮੀ ਸੋਲ ਗਾਇਨ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਮੂਹ ਗਾਇਨ ਸੰਕਥਾਇਆਂ 'ਚ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਚ ਉਕਤ ਸਫਲਤਾ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਨਾਮਾਅਰਥੀਆਂ, ਫੈਕਲਟੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋ-ਚਾਂਸਲਰ ਅਤੇ ਨਾਮਾ ਕਾਲਜ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਨਰੇਰੀ ਸਕੱਤਰ ਜੇਮਰ ਮੇਹਨ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ ਨੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਾਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵਧਾਈ ਦਿਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜੋਨਲ ਯੁਵਕ ਮੇਲੇ 'ਚ ਲੈਨ ਰਹਨਸ਼-ਅੱਪ ਦੀ ਟਰਾਡੀ ਜਿੱਤਣਾ ਕਾਲਜ ਲਈ ਇਤਫ਼ਾਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ।

ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਧੀਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਨਵੀਂ ਉਡਾਣ : ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ) ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਰਵਾਰਾਂ ਲਈ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜਿੱਥੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਚਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਹਾਰਾ ਬਣਾਇਆ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਮਹਾਵਾਣੀ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸਕੀਮ ਰਾਹੀਂ ਦਿਓ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੀ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਬਣੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ, ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ, ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਲ੍ਹ ਵੀਜ਼ੀ ਸਾਲ 2026-27 ਦੌਰਾਨ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਤਕਰੀਬਨ 12,784 ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ 65.20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਕੀਮ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਂਝੇ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲਬੰਧਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਹਰ ਯੋਗ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ 51,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਰਗ ਦੇ 8,774 ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ 44.75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, ਜਦਕਿ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ (ਈ.ਡਬਲਊ.ਐੱਸ.) ਅਤੇ ਪੇਂਡੂਆਂ ਸੂਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 4,010 ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ 20.45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮਹਾਂਗਿਰੀ ਵਾਲਮੀਕਿ ਜੈਅੰਤੀ ਮਨਾਈ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਰੇਨਬੋ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਜੱਤਵਾਲੀ ਆਦਮਪੁਰ ਦੇ ਰੇਨਬੋ ਸਟਾਰਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਂਗਿਰੀ ਵਾਲਮੀਕਿ ਜੈਅੰਤੀ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੇਨੇਜਰ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਧਿਆ ਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨੌਨ-ਮੁੱਠੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਲਵ ਰੂਸ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਭ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੇਨੇਜਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁਭ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਉਪਰ ਚੱਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮਹਾਂਗਿਰੀ ਵਾਲਮੀਕਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਸੁਰਜੀਤ ਸ਼ਾਨ)- ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਿਤ ਹੋ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮਹਾਂਗਿਰੀ ਵਾਲਮੀਕਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਵੇਰੇ ਪੂਨਾ ਅਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮਹਾਂਗਿਰੀ ਵਾਲਮੀਕਿ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਗੂ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਅਪੀਨ ਸਕੱਤਰ ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭਾਤਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਿਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਨੀਪਾਲ, ਕੁਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਪ ਸਕੱਤਰ, ਸਰਜ ਰਾਣੀ ਅਪੀਨ ਸਕੱਤਰ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਾਊ, ਅਲਕਾ ਚੋਪੜਾ, ਮਿਥੁਨ ਚਾਵਲਾ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ ਅਵਸਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ, ਅਪੀਨ ਸਕੱਤਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ, ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਲਾਕਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਗੂ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਲੰਗਰ ਅਰੁੱਤ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ।

ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਰੈਲੀ

ਕਰਤਾਰਪੁਰ (ਹਰਮੇਸ਼ ਦੱਤ) ਮਹਿੰਦਰਾ ਪਬਲਿਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਦਿਆਲਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਰੈਲੀ ਕੱਢੀ ਗਈ। ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਮੇਡਮ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਮੇਡਮ ਰੇਨੂੰ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਬੈਨਰ, ਤਸਵੀਰਾਂ ਮਾਟ, ਫਲੈਕਸ ਫੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਭਰੇ ਨਾਅਰੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਰੈਲੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਚੇਤਨਾ ਵਫ਼ਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੇਡਮ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਰੇਨੂੰ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੁੰਜਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਕਾਹਲੋਂ, ਅਰਚਨਾ, ਸੰਗੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਥੰਪਰਾ, ਰਜਨੀ ਜੋਸ਼ੀ, ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ, ਆਦਿ, ਅਨੂ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਮਹਿੰਦਰਾ ਚੰਨਾ, ਮਨੀਕਾਸ਼ੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਪ੍ਰਭਾਤ ਕੌਰ, ਮਨੀਕਾਸ਼ੀ ਚੌਧਰੀ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਰੇਨੂੰ ਬਾਲਾ, ਕੋਸ਼ੀ ਸੀਨਹਲ ਕੌਰ, ਤਮਨਾ, ਹਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਰਜਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਜਨੀ ਜੋਸ਼ੀ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

‘ਝੋਟਾ ਮਾਨਸੇ ਦਾ ਸ਼ੇਰ’ ਰਿਲੀਜ਼

ਨੂਰਮਿਲ (ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਲੀ) ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੁਪਰਵਿੰਦਰ ਪੰਡੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਡਰੱਗ ਮਾਈਟ ਦੇ ਮਿਲਾਵਟ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਟੈਕਸਟ 'ਝੋਟਾ ਮਾਨਸੇ ਦਾ ਸ਼ੇਰ' ਟਾਈਟਲ ਹੇਠ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਟੈਕਸਟ ਨੂੰ ਸੁਪਰਵਿੰਦਰ ਪੰਡੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁੱਖ ਮੌਲੋਪਤੀਆ ਯੂਕੇ ਨੇ ਰਾਇਜ਼ਿਆ। ਸੁੱਖ ਮੌਲੋਪਤੀਆ ਦੇ ਲੇਵਲ ਹੇਠ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਏ ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਵਾ ਮੌਲੋਪਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ।

ਸਰਹਾਲਾ ਰਾਣੂਆਂ ਵਿਖੇ ਵਾਲੀਵਾਲ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਅੱਜ

ਬੰਗਾ (ਅਵਤਾਰ ਕਲੇਰ) ਬੰਗਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਰਹਾਲਾ ਰਾਣੂਆਂ ਵਿਖੇ ਵਾਲੀਵਾਲ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਰਨ ਲਾਲ ਨੰਦਰਵਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਨਾਮਵਰ ਟੀਮਾਂ ਭਾਗ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਟੀਮ 5 ਖਿਡਾਰੀ 17 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਅਤੇ 1 ਖਿਡਾਰੀ 22 ਸਾਲਾ ਦਾ ਖੇਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਡੇਢ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਅੱਜ

ਬਲਾਚੌਰ, ਪੰਜੇਵਾਲ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੈਂਸ, ਰਾਮ ਲਾਲ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇਵਸ਼ੀ ਵਿਚ ਵੱਲੋਂ ਬਲਾਚੌਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 557 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਲਾਚੌਰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਅੱਜ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ (ਬਲਾਸਾ ਸਕੂਲ ਮਹਿੰਦਰਾ ਦੀ ਗਰਊਂਡ ਵਿਖੇ ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰੀ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਲਾਚੌਰ ਦੇ ਇਸ ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਮੇਜਰ ਅੰਜੂ ਬਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬਾ ਯੂਥ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਰਮਨ ਮੱਟੂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਮੋਰਿੰਡਾ (ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ) ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਹਲਕਾ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮੇਜਰ ਅੰਜੂ ਬਾਲਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਐਸ ਸੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਯੂਥ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਰਮਨ ਮੱਟੂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਮਨ ਮੱਟੂ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਯੂਥ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਰਮਨ ਮੱਟੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਮਨ ਮੱਟੂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਹਨਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰਮਨ ਮੱਟੂ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਦਾ ਯੂਥ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਸ਼ਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਕਲਾਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਮਨ ਮੱਟੂ ਵਰਗੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਤ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੂਬਾ ਯੂਥ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਰਮਨ ਮੱਟੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੀ ਪਸ਼ਦ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਰਨ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ।

ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ੋਭਾ ਯਾਤਰਾ ਕੱਢੀ

ਵਿਲੋਰ (ਨਿਰਮਲ) ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਵਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਲੋਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ੋਭਾ ਯਾਤਰਾ ਕੱਢੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਆਗੂ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਾਜਨੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅੰਗ ਹੋ ਕੇ ਜੈਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਆਮਾਨ ਗੂੰਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਥਾਂ ਸਵਾਗਤੀ ਗੇਟ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਲਗਦੇ ਲਗਦੇ ਗੇਟੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਭਾਰੀ ਹੋਟੇਲਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਭਾਬਾ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ ਸ਼ਰਮਨ ਮੈਨੂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੋਰੀ ਦੇ ਸਬੱਬ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ

ਸ਼ਾਕਰੋਟ (ਗਿਆਨ ਸੈਦਪੁਰੀ) ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਸੈਦਪੁਰ ਝੜੀ ਵਿਖੇ ਮਹਾਂਗਿਰੀ ਵਾਲਮੀਕਿ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਵਸ ਦੇ ਸਬੱਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੋਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪੜਾਅ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੋਰੀ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕਾਰਜ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਆਖਰੀ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੋਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਲਮੀਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਸਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਪਰਕਰਮਾ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੋਰੀ ਸਰਪੰਚ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਧੱਸੂ ਦੇ ਘਰ ਪ੍ਰਦੀਪੀਪੁਰੇ ਪਥਵਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੋਰੀ ਦਾ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੇ ਮਹਾਂਗਿਰੀ

ਵਾਲਮੀਕ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਗੁਣਗੁਣ ਗਾਥੀ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਰਪੰਚ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਧੱਸੂ ਨੇ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੱਤੂ ਧੱਸੂ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਪੰਚ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ, ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਸਾਬਕਾ ਪੰਚ, ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦੱਤ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਕਿੰਕਰ ਸਿੰਘ, ਦਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਸੋਮਨਾਥ ਹੰਸ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਮੱਟੂ, ਦਿਵਰ ਨਾਹਰ, ਅਜੇ ਸਹੇਰਾ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਹਨੂਮਤ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੇ ਚਲਾਈ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਵੋਟਰ ਕਾਰਡ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ

ਗੁਰਾਇਆ (ਬਿੰਦਰ ਸ਼ੁੱਠਮ) ਸ੍ਰੀ ਹਨੂਮਤ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਂਡ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ (ਸ਼ਿਮਟ) ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਮੁੱਠੜਾ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵੋਟਰ ਕਾਰਡ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਰਤੋਂ, ਆਨਲਾਈਨ ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਨੰਗੀ, ਫਰਜ਼ੀ ਮੇਸੇਜ ਅਤੇ ਲਿੰਕ ਰਾਹੀਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟੀਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਠੜਾ ਕਲਾਂ ਦੀ ਸਰਪੰਚ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਕਾਂਤੀ ਮੋਹਨ, ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰ ਸਬਜੀਤ ਰਾਮ, ਜਿੰਦਰਪਾਲ ਅਤੇ

ਸਾਬਰਤਾ ਅਤੇ ਵੋਟਰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਸੁਭਵਾਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਿਮਟ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਮੂਹ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਘਿਰਾਓ

ਮੋਰਾਲੀ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਆਪਕ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮ ਆਵਾਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਿਲਾਡ ਬਲਦਾਰ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 'ਅੱਜ ਦਾ ਪੰਜਾਬ', ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਸਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਮੋਰਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੇਅਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 'ਲਾਹੜਤ ਪੱਤਰ' ਸੋਧ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਤੀ ਰੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੋਰਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਰੋਸ ਕਾਰਜ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਲਾਭਰਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦਾਣਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿਆਉ, ਹਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਲ, ਮੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛਿੱਦੀ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਬਲਾਚੌਰ 'ਚ ਜਲਦ ਬੇਰੇਗਾ 400 ਮੀਟਰ ਦਾ ਐਥੈਲੈਟਿਕ ਟਰੈਕ : ਸੁਨੀਲ

ਬਲਾਚੌਰ, ਪੰਜੇਵਾਲ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੈਂਸ, ਰਾਮ ਲਾਲ) ਬਲਾਚੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਸੁਨੀਲ ਕੋਲੋਲ ਲਾਡੀ ਰਾਣਾ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਲਾਚੌਰ ਦੇ ਬੀ ਏ ਬੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਜਲਦ ਹੀ 400 ਮੀਟਰ ਦਾ ਐਥੈਲੈਟਿਕ ਟਰੈਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਟਰੈਕ ਦੇ ਬਣਨ ਨਾਲ ਬਲਾਚੌਰ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੌੜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਥੈਲੈਟਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੀਆ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਲਾਚੌਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਟਰੈਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਟਰੈਕ ਦੇ ਬਣਨ ਨਾਲ ਬਲਾਚੌਰ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੌੜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਥੈਲੈਟਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੀਆ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਲਾਚੌਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਿਲਵਰ ਓਕ ਸਕੂਲ 'ਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਵਿੰਗ ਦਾ ਇਨਾਮ ਵੰਡ ਸਮਾਰੋਹ

ਟਾਂਡਾ ਉਲੁਸ਼ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਸ਼ੰਧ ਪੰਡਿਤ ਸਿਥਲੇਮ)- ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਸਿਲਵਰ ਓਕ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸ਼ਾਹਬਾਜਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇਨਾਮ ਵੰਡ ਸਮਾਰੋਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮੁਨੀਸ਼ਾ ਸੰਗਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੋਨਰ 2025-26 ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੌਕੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਜਨੀਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਨਾਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨਾਮ ਵੰਡ ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ

ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਕਰਕੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਜਨੀਸ਼ਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮੁਨੀਸ਼ਾ ਸੰਗਰ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਜ਼ਾਹ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮੂਹ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧੀ ਉੱਤੇ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜਲੰਧਰ ਪੁਰਸ਼ ਏਸ਼ੀਆਈ ਹਾਕੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਟਰਾਫੀ 2026 ਲਈ ਤਿਆਰ

ਜਲੰਧਰ, (ਬੋਲੀ ਐਲਬਰਟ, ਸ਼ੁਰਿੰਦਰ ਬਲਾਚੌਰ) ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਰਜੀਤ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਗਮੀ ਪੁਰਸ਼ ਏਸ਼ੀਆਈ ਹਾਕੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਟਰਾਫੀ 2026 ਦੀਆਂ ਆੱਤਿਮ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਕਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਡ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਰਜੀਤ ਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਖੇਡ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਮੌਜਬਾਨੀ ਕਰਨ ਸਦਕਾ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਨਾਮ

ਦੱਸਦਿਆਂ ਪੁਲਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਖਿਡਾਰੀਆਂ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਪੁਸ਼ਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਮਨ-ਸਾਂਝੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਲੋਕੀਤੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੰਵਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਸਿੰਘ ਪਰਵਾਨਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਅੱਜ

ਕਪੂਰਥਲਾ (ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ) ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਾਹਿਤ ਕੰਵਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਿਸਨੇ ਦਾ ਕੰਵਰ (ਰਜੀ.) ਵਿਸ਼ਾ ਵਿਹਾਰ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਕਪੂਰਥਲਾ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਅਦਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਕੌਲਜ਼ ਫਾਰ ਸਾਇੰਸ ਐਂਡ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਸਿੰਘ ਪਰਵਾਨਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਐਵਾਰਡ -2026 ਨਾਲ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਮੀਟਿੰਗ ਹਾਲ ਬਾਬਾ ਮੰਦਰ ਸਾਹ ਲੁਥਾਣਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਭਾ, ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ ਸਨਮਾਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਗਰੂਕ

ਬਲਾਚੌਰ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੈਂਸ) ਲੋਕਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰ

ਮਾਈਕਲ ਫਿਲਮ ਦੇਖਦਿਆਂ... (ਆਖਰੀ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਨਵਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਾ

ਐਤਵਾਰਤਾ

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਨਲਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 25 ਅਕਤੂਬਰ 2026

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਛਾਣ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਜੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਿੱਧੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਖੋਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਵਰਿਸ਼, ਡੈਸ਼ਨ, ਸੰਗਤ, ਮੀਡੀਆ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਜੈਵਿਕ, ਅਨੁਵੰਸ਼ਿਕ, ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਬੰਧੀ, ਦਿਮਾਗੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀ-ਜੁਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਕਾਸ ਕਈ ਨਾਜ਼ੁਕ ਪੜਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੀਨਾਂ, ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨਾਂ, ਐਂਡਰੋਜਨ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜੈਵਿਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਕਾਸ ਸੰਬੰਧੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਜਣਨ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਲਿੰਗ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਕਾਸ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਸਰੀਰਕ ਜਣਨ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨਸੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂ

ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਛਾਣ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

ਸੰਭਾਵਿਤ ਜੈਵਿਕ, ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਬੰਧੀ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਕਾਰਕ

ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਔਰਤਾਂ ਭਾਵ ਪੁਰਸ਼ ਰੂਪ 'ਚ ਜਨਮੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਮ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਭਾਵ ਔਰਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਮ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ।

ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਖ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਿਮਾਗੀ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜੈਵਿਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਈ.ਐੱਨ.ਏ.ਐੱਚ 3 ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂਅ 'ਬਰਡ ਿਓ' ਟਰ ਟਰ ਟੀ ਟੀ ਐਲ ਨਿਊਕਲੀਅਸ ਆਫ ਦ ਨਿਊਕਲੀਅਸ ਆਫ ਦ

ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਣਨ ਅੰਗ ਬਾਹਰੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਾਲਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਔਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਹੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਵਾਂਗ ਪੂਰਨ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮਾਹਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਅੰਡਾਸ਼ਯ, ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਰ ਅੰਗ ਨਾ ਹੋ ਕੇ (ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ) ਅਰਧਵਿਕਸਤ ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰਨ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਹਵਾਰੀ ਨਾ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਔਰਤ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਪੁਰਸ਼ ਅੰਗ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਟੈਸਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਨਰ ਗੁਣਸੂਤਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਹੋਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਈ ਵੱਖਰੇ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ, ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਬਚਪਨ ਦਾ ਲਿੰਗ ਆਧਾਰਤ ਵਿਵਹਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਖਿਡੌਣਿਆਂ, ਖੇਡਾਂ ਜਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਬਾਰੇ ਪੱਕਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਗਿਆਨ ਜਗਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਨੁੱਖੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਹਾਰਮੋਨਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜੈਵਿਕ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੀਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਖੋਜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਖੋਜਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਖਾਸ 'ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਜੀਨ' ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਵੰਸ਼ਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਜੈਵਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ;

ਕੀ ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੈਵਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

ਕੀ ਦਿਮਾਗੀ ਬਣਤਰ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਕੁਝ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਅਤੇ ਸਿਸਜੈਂਡਰ (ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਆਮ ਪੁਰਸ਼ ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਕਈ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਖੋਜਕਾਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਅਤੇ ਸਿਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਫਰਕ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜੈਵਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਣ? 1995 'ਚ ਹੋਈ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਲਿਮਬਿਕ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਇਨਸਾਨੀ ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈਪੋਥੇਲੇਮਸ ਦੇ ਕੋਲ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਆਕਾਰ ਆਮ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਰਗਾ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਆਮ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਾਂਗ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਫਰਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਲੈਣੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਮੇਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਫਰਕ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2000 'ਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਲੈਬ ਤਕਨੀਕ ਰਾਹੀਂ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਸਮੇਟਸਟੈਟਿਨ ਨਿਊਰੋਨਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਐਂਟੀਗਰਿਥ ਹਾਈਪੋਥੇਲੇਮਸਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਿਮਾਗੀ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਸਮੂਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੈਵਿਕ ਲਿੰਗ, ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਹਾਰਮੋਨ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟਨ ਵਰਗੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਨਿਊਰੋਸਾਇੰਟਿਸਟ ਸਾਈਮਨ ਲੋਵੇ ਦੀ ਇੱਕ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ.ਐੱਨ.ਏ.ਐੱਚ 3 ਵੱਲ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਗਿਆ। ਜੈਵਿਕ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਜੈਵਿਕ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਊਰੋਨਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੋਜ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਲਿੰਗੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾ ਆਈ.ਐੱਨ.ਏ.ਐੱਚ 3 ਦਾ ਆਕਾਰ ਆਮ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਇਹ ਲੱਗਭੱਗ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਈ.ਐੱਨ.ਏ.ਐੱਚ 3 ਦੇ ਆਕਾਰ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਪਿੱਛੇ ਜੈਵਿਕ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਇੰਸ ਡਾਇਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਪੁਰਸ਼ ਪਰ ਔਰਤ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਆਈ.ਐੱਨ.ਏ.ਐੱਚ 3 ਖੇਤਰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਔਰਤਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਛੋਟਾ ਸੀ। ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਹਾਰਮੋਨ ਮਿਲੇ। ਜੇਕਰ ਨਰ ਭਰੂਣ ਨੂੰ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਖੇਤਰ ਵੱਡਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਭਰੂਣ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਅਤੇ ਐਸਟਰੋਜਨ ਵਰਗੇ ਹਾਰਮੋਨ ਇਹ ਤੇਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਗ੍ਰੇ ਮੈਟਰ ਬਣੇਗਾ ਅਤੇ ਵਾਈਟ ਮੈਟਰ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਦੇ ਤਣਾਅ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ

ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਗ੍ਰੇ ਅਤੇ ਵਾਈਟ ਮੈਟਰ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵੱਡੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਸਤ੍ਹਾ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿਸਜੈਂਡਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਰਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਬਣਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਵਰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਬਣਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਬਣਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਜੈਵਿਕ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

2024 'ਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਐਨ 12 ਤੋਂ 17 ਸਾਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੈਂਡਰ ਡਿਸਫੋਰੀਆ ਸੀ। ਜੈਂਡਰ ਡਿਸਫੋਰੀਆ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਿੰਗ ਦਾ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਫਰਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਆਮ ਸਿਸਜੈਂਡਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਮੁੰਡਿਆਂ (ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਕੁੜੀਆਂ) ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਇਹ ਹਿੱਸੇ ਸਿਰਫ਼ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਜਿਨਸੀ ਝੁਕਾਅ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਐਸਟ੍ਰੋਜਨ ਹਾਰਮੋਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨਾਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਖੋਜ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਗ੍ਰੇ ਅਤੇ ਵਾਈਟ ਮੈਟਰ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵੱਡੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਸਤ੍ਹਾ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿਸਜੈਂਡਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਰਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਬਣਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਵਰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਬਣਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਬਣਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਜੈਵਿਕ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਬਣਤਰ 'ਤੇ ਕਈ ਜੈਵਿਕ ਕਾਰਕ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੇ ਕੁਝ ਪੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਫਰਕ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਜੋ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜੈਵਿਕ ਆਧਾਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਰੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਕਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇੱਕ ਜਟਿਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਨ, ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਹਾਰਮੋਨ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਕੇ ਭੂਮਿਕਾ ਅਵਸਥਾ ਸ਼ਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਹੋ ਕੁਦਰਤੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਰਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੜਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਦਿਮਾਗ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੈਵਿਕ ਸੰਕੇਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਿਊਰੋ ਸਾਇੰਸ ਵਿੱਚ 'ਲਿੰਗ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮਾਂ' ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਖਾਸ ਵਕਫ਼ੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਪਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਲਿੰਗ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਿਊਰੋ ਬਾਇਓਲੋਜਿਸਟ ਪ੍ਰੋ. ਡਿਕ ਸਵਾਥ ਦੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਜਣਨ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਬਣਨ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਛਾਣ ਦੇ ਤੇਜ਼ਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗਰਭ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਠ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਜਣਨ ਅੰਗ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜੈਵਿਕ ਲਿੰਗ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਭਾਵ ਬਾਰੂਵੇ ਤੋਂ ਚੌਥੀਵੇਂ ਹਫ਼ਤੇ ਦੌਰਾਨ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ 'ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮਾਂ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੁਰਮਾਹਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਅੰਦਰੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸਤਰੀ। ਗਰਭ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਰਮੋਨ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਹਾਰਮੋਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੈੱਲ ਅਤੇ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਪੁਰਸ਼' ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਵੱਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਦਿਮਾਗ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਇਸਤਰੀ' ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਵੱਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਨਿਊਰੋ ਸਾਇੰਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਗਰਭ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਜੈਵਿਕ ਬਦਲਾਅ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਮਾਂ, ਭਰੂਣ ਅਤੇ ਪਲੈਸੈਂਟਾ (ਨਾਤੂੜੇ) ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਬੰਧੀ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਜੇਕਰ ਭਰੂਣ ਦੇ ਜਣਨ ਅੰਗ ਪੁਰਸ਼ ਵਾਲੇ ਬਣੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਗਰਭ ਦੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਹਾਰਮੋਨ ਦਾ ਸਿਗਨਲ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੱਚਾ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਜਣਨ ਅੰਗ ਤਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਿਮਾਗੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ ਭਾਵ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਛਾਣ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਹੌਲ ਜਾਂ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ “ਪੁਰਸ਼ ਸਰੀਰ-ਔਰਤ ਸੰਯੋਗ” ਵਰਗਾ ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਹੁਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਬਣਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਗਰਭ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਬਲਕਿ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਗਰਭ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਣਤਰ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਸਮਾਜਿਕ ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਜੀਨਾਂ 'ਚ ਆਏ ਬਦਲਾਅ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਾਈਟ ਮੈਟਰ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਹਿਰਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਟਿਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਨ, ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਤੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਦਿਮਾਗੀ ਵਿਕਾਸ ਸਭ ਮਿਲ ਕੇ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਜਟੇਪੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਜੈਵਿਕ ਅਤੇ ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦਾ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਪਲ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜੀਨਾਂ ਅਤੇ ਹਾਰਮੋਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪੈਸ਼ਟ ਅਤੇ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪੂਰੇ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿੱਚ ਪਲੈਸੈਂਟਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਜੈਵਿਕ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਅੰਗ ਪਲੈਸੈਂਟਾ ਭਾਵ ਨਾਤੂਆ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਭਰੂਣ ਨੂੰ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਦੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੁਲ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਲੈਸੈਂਟਾ ਰਾਹੀਂ ਭਰੂਣ ਤੱਕ ਆਕਸੀਜਨ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਰੂਣ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਫ਼ਾਲਸੂ ਪਦਾਰਥ ਵਾਪਸ ਮਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਝ ਪਲੈਸੈਂਟਾ ਸਿਰਫ਼ ਖ਼ੁਰਾਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਗਰਭਵਤੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਜੈਵਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਪਲੈਸੈਂਟਾ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਾਧੇ, ਉਸ ਤੱਕ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕਈ ਵਾਰ ਪਲੈਸੈਂਟਾ ਦਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਨਾਲ ਸਹੀ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇਕਰ ਖ਼ਰਾਬ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ, ਜੈਨੇਟਿਕ ਨੁਕਸ, ਮਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹੁਕਾਵਟ ਕਰਕੇ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭਰੂਣ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਤੱਕ (ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦੇ) ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਸੰਕੇਤ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਰ ਅੰਗਾਂ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਨਿਊਰੋ ਸਾਇੰਸ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਦਾ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ, ਬਲਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਾਈਟ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇ ਮੈਟਰ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ

● ਬਾਕੀ ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ

ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਕੌਮ ਦਾ ਬੰਦਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ,

ਮਸ਼ੀਨ ਮੇਚ ਦਾ ਪੁਰਸ਼ਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਰਸਾ ਪਾਨ ਦੀ ਬੇਗੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਤਾਂ ਰਾਣੀ ਗੁਕਮ ਦਾ ਗੱਲਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- ਵਿਜੈ ਵਿਵੇਕ

ਅੰਰਤ-ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਅੱਜ ਡੂੰਘੇ ਅਤੇ ਕਰੜੇ ਧੁਰਵੀਕਰਨ ਦੀ ਜਕੜ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਵੰਡ ਇਨੀ ਡੂੰਘੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਹੁਣ ਸਮਾਜਕ ਮਿਲਣੀ-ਥੈਠਣੀ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਡਰੋਂ ਕਿ ਕਿਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਸਮਾਜਕ ਬਿਲਟੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਭਗੀ ਗੁਫ਼ਤਾਗੁ-ਹਰ ਗੱਲਬਾਤ ਬਾਹੁਦੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੌਸਮ, ਕ੍ਰਿਕਟ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ‘ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਹਰ ਉਸ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਖੱਖਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੰਡ ਸਿਆਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਮਕ ਵੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੀਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਹੁਣ ਪੂਰੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੱਧ ਦਿਸਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਗੁਮਨਾਮੀ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਆਹਮੋ-ਸਮਾਹਮਤੇ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੰਵਾਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਕਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿ ਕੇ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਜਤਾਉਂਦੇ; ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹਆਮ ਭੱਦੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਉਤਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੋਮਾ ਉਕਾ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਹੁਣ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੋਸ-ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਸਮੇਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਇਕ ਤਿੱਖੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਲਾਂਬੰਧੀ ਜਨਤਕ ਬਹਿਸਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਧੁਰਾ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਾਡਾ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧੁਰਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਕਾਰਗਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ‘ਅਰਾਜਕਤਾਵਾਦੀਆਂ’ ਅਤੇ ‘ਯਥਾਸਥਿਤੀਵਾਦੀਆਂ’ (ਯਾਨੀ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ) ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਤਰਕਾਮ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਸ਼ਾਮ ਦੇ ਪਰਾਇਤੀ ਸਿਰਫ਼

‘ਤੇ ਉਤਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਰਦਾਨ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਫ਼ਿਰਕੂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਹੁਣ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਬੋਲੀ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨਵੀਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਨਿਦੇਸ਼ਯੋਗ ਰੁਝਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੋਸਟਾਂ ‘ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਸਣ ਵਾਲਾ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਲਹਿਜਾ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿੰਗਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਹਿੰਸਕ ਅਤੇ ਅੰਰਤ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਜੇ-ਪੱਖੀ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਹਿਜਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੱਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਅੰਰਤ-ਵਿਰੋਧ (ਮਿਸ਼ਜਨੀ) ਫ਼ਿਰਕੂ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਢੰਗ ਸੀ।

ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਸੁਰ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸੁਖਾਵੀਂ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਹਾ ਬੋਰਾ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਹੁਣ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਰੋਸ-ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਦੀ ਮੋਹਰੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਪੁਰਾਣਾ ਧਰਮ ਅਧਾਰਤ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੁਣ ਕਾਰਗਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਧਰਮ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਨਾ ਲਿਆ ਕਾਰਣ ਇਸ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਹੱਥਕੜਾ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅੰਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਰਤ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਜ਼ਹਬੀ ਪਛਾਣ ਕੀ ਹੈ; ਸਗੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅੰਰਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਪਿੜ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿਮਾਕਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬੇਹੱਦ ਘਿਣਾਉਣੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਖ਼ਬਰ ਜਾਂ ਗੱਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘਸੀਟਾਦਿਆਂ, ਕੁੱਟਦਿਆਂ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫ਼ੌਰਦਿਆਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਹਕੂਮਤ-ਪੱਖੀ ਕਈ

ਹੈੱਡਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਾਲ ਪਰਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਜਸ਼ਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਤਿਹਾਸਯੋਗ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅੰਰਤ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਮਰਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਅੰਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਦਸਲੂਕੀ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ

ਸੁਕੀਰਤ

ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੋਰੋਜਨ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੰਦਗੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਡੂੰਘੀ ਫੈਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜੋ ਲੋਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਅੰਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਦਮ ਰੱਖੀਗੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪੈਣ ‘ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਵਾਪਸ ਉਸੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਪੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਵਾਜਬ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਕਬੂਲਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੱਚ ਪਲਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਅਤਿ-ਮਰਦਊ (ਮਰਦ-ਧੁਰਾਨ) ਸਮਾਜ ਤੁਰਿਆ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਲੇਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਫ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਛੱਡਭਾੜਾ, ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਅਣਖ ਦੇ ਨਾਂਅ ‘ਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਦਬਾਅ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਹਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਦਸ਼ਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੜਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਲੰਮੀ ਜੱਦੋਦਿਹਾ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾ ਕੇ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਅੰਰਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਜਨਤਕ ਜਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਣਗੀਲਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਉਸ ਮਰਦ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਜਿਜੀਵਸ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ

ਉੱਥੇ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ; ਉਹ ਸੱਚ ਅਤੇ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ ਰਚ-ਮਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਰਕਾਰ ਇਹ ਰਵੱਈਆ ਗਲੀਆਂ, ਬੰਸਾਂ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਮਰਦ ਦੇ ਵਿਹਾਰ-ਵਤੀਰੇ ਨੂੰ ਘੜਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਬਕ ਹੋਰ ਵੀ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਮਾਜ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧੜੇ ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਫ਼ਰਤ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਉਸੇ ਧੜੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਇਹ ਮਨ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-ਹਰ ਉਸ ਖ਼ਸ਼ਸ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਨਾ ਸਮਝਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸੁਖਾਵਾਂ ਜਾਪੇ। ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਇਹ ਨਫ਼ਰਤ ਇਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲ ਕੇਂਦਰਤ ਸੀ, ਅੱਜ ਇਹ ਧੜੇ ਵਿੱਚ ਤਖ਼ਤੀ ਫੜੀ ਖੜ੍ਹੀ ਮੁਟਿਆਰ ਨੂੰ ਨਿਦਦੀ ਹੈ। ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਇਹ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਵੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੁਜਿਮਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ‘ਤੇ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਹਥਿਆਰ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਛੱਡਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਸਹਿਮਤੀ ‘ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਹਨ, ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀ ਨਾਸਮਝ ਹਨ, ਅਤੇ ਰੋਸ-ਵਿਖਾਵਿਆਂ ਨਾਲ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਪਰ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਹੱਕ ਹੈ। ਬਹਿਸ ਕਰੋ, ਖੰਡਨ ਕਰੋ, ਲੜ ਪਵੋ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਵੀ ਉਭਾਰੋ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਜ਼ੁਰਮਾਚੀਨੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ, ਉਸ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਰਤਪਾਤ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਕੀਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸੇ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਕੀਰ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ, ਹਰ ਪਿਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਗਲੀ-ਗਲਚੇ ਦੂਜੇ ਜਦੋਂ ਪਾਸਿਓਂ

ਤੂੰ ਰੋਟੀਆਂ ਨਾ ਸੇਕ ਓਏ ! ਸਿਵਿਆਂ ਦੀ ਅੱਗ ’ਤੇ

ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਗੰਦ ਦੀਆਂ ਬੁਛਾੜਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਣ, ਫਿਰ ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੋਝੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਤਬਾਹ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਾਤਰ ਨਾਲ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਤਬਾਹ ਹੋਣਾ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਖੂਹ ਪੱਟਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਖਾਤਾ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਬੇਅੰਤ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਦੀ ਨਹੀਂ। ਸਮਾਂ ਬਲਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਘੁੰਮ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਆਪ ਹੀ ਕਰਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੱਜੀ ਮਾਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਜੋਗਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। ਸਮਾਂ, ਸਮਰੱਥਾਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਪਤਾ ਇਹ ਕਿਸ ਨੂੰ ਅਰਸ਼ੋਂ, ਰਸ਼ਸ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਵਰਸ਼ੋਂ ਅਰਸ਼ ‘ਤੇ ? ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਂਭਿਆ ਹੋਇਆ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਭੇਡ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫਰਕ ਪਛਾਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਅ ਕਰਨ ਵੱਲ ਅਗਰਸਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਲੱਲੀ ਅੰਗ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ੇਰ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਲੋਕ ਨਿੰਦਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਕੁਦਰਤਨ ਅਸੁਲਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਦੀ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਕੇ ਦੇਖਿਓ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਾਹ-ਸਾਜ਼ੀ ਲਈ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਵੇਗਾ। ਘਟੀਆ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਘਟੀਆ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਉੱਚੀ ਉਡਾਨ ਭਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਧਰੇ ਦੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੇ। ਉੱਚੀ ਉਡਾਨ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਬਾਜ਼ ਹੀ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਸੋਚ ਕੇ ਦੇਖਿਓ, ਬਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਨੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹਕੂਮਤਾਂ ਅੱਗੇ ਅੜ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣਾ-ਆਪ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਸਮਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਹੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਰਾਟ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਭਾਅ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਕੀਦਤ ਦੇ ਵੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਯੁਤਿਉਬ ਫਰੋਲ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀਡੀਓ ‘ਜੱਸੀ ਕਤਲ ਕੇਸ’ ਦੀ ਹੈ। ਜੱਸੀ ਦਾ ਨਾਨਕਾ ਘਰ ਅੰਮੀਰੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਚੰਗਾ ਮੁਕਾਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਪਰਵਾਰ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਘਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬਿਦੌਬ ਉਭਾਰੀ ਮਾਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਾਅਹ ਹਾਊਸ ਵਿਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਕਬਜ਼ਾ ਕੇ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਉੱਚੀ ਉਡਾਨ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਮਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਨਾ ਰੋਅਬ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੈਲੀਪੁਣਾ ਭਾਰੂ ਹੋ ਰਹੇ ਕਰਕੇ, ਘਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਉਹ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਦਰ, ਜਿਹੜੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਵਿਚ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੋਈ ਲੋਕ ਹਨ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਮਤ ਮਾਰੀ ਜੱਸੀ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣਾ ਗਣੀ ਆਪ ਲੱਭ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਆਪ-ਮੁਪਤੀ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁੰਡਾ-ਕੁੜੀ ਗੰਧਵ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਘਰੇਲੂ ਮਾਹੌਲ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਸ ਦੀ ਤਰਲ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ‘ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ’ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਧਰਮ ਦੇ ਤੰਗ ਘੇਰੇ, ਕੱਟੜਤਾ ਅਤੇ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਦਾ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅੱਗੇ ਢਿੱਕ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸੰਸਥਾ, ਗ੍ਰੰਥ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰੰਹਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਗ਼ੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਮ ਜੀਵਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ-ਸੁੱਖਾਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਝ ਨਾਲ ਘੁਲੀ-ਮਿਲੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੀ ‘ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ’ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਵੇਕਲੀ ਅਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ; ‘ਸਾਂਝੀ’ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪੁਜਾਰ। ‘ਸਾਂਝੀ’ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨਗਰਤਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਗਰਤਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਿਭਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ‘ਸਾਂਝੀ’ ਦੀ ਗੀਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਦੁਰਗਾ ਪੂਜਾ ਜਾਂ ਨਵਰਾਤਰੀ ਨਾਲੋਂ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ। ਇਹ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਗੀਤ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਫਿਰਕੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ‘ਸਾਂਝੀ’ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਲੋਕ ਨਗਰਤਿਆਂ ਅਤੇ ਦੁਰਗਾ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਕੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਦੁਰਗਾ ਪੂਜਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇਵੀ ਦੇਵੀਏ ਤਾਂ ‘ਸਾਂਝੀ’ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮਾਤਾਧ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ ਹੀ ਸਾਂਝ, ਸਮੂਹਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇਪਣ ਤੋਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਂਅ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਵੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫਿਰਕੇ, ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੀ ਦੇਵੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ, ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ‘ਸਾਂਝੀ’ ਮਾਈ ਹੈ। ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ‘ਸਾਂਝੀ’ ਦੇਵੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੋਰਿਆ ਦੇਵੀ, ‘ਸਾਂਝੀ’ ਮਾਈ ਆਦਿ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਰੂਪ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਸਾਂਝੀ’ ਕੋਈ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ-ਦੇਵੀ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਦੁਰਗਾ ਦੇ ਸਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ

ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਜਿਹੀ ਨੌਬਤ ਹੀ ਨਾ ਆਉਂਦੀ। ਹੋ ਸਕਦੇ ਜੱਸੀ ਤੇ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੇ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮੁਕਾਮ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਗੱਦਾਂ ਗੁੰਦੀ ਬੈਠੇ ਹੋਣ। ਪਰ ਸਿਆਣੇ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਇਸ਼ਕ ਤੇ ਸ਼ੁਕਰ ਕੱਢੇ ਤੱਕ ਛੁਪੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਘਰੇਲੂ ਵਿਰੋਧ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਰੋਧ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣਾ ਆਕਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ

ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਨਾ ਹੋਵੇ-87 ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਮਨ

ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਰੋ-ਬਾਜ਼ਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁੜੀ ਦੀ ਪੰਡ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ। ਜੱਸੀ ਦਾ ਮਾਮਾ ਤੇ ਮਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਇਸ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜੀ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਨਾ ਰੋਅਬ-ਦਾਅਬ ਤੇ ਅੰਦਰ ਪਨਪਦਾ ਵੈਲੀਪੁਣਾ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਅੱਨ੍ਹੀ ਕਮਾਈ ਵੇਸੇ ਹੀ ਬੰਦੇ ‘ਚ ਅੱਖੜਪੁਣਾ ਲਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਜੱਟ ਪਰਵਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਕਿਰਤੀ ਹੋਣਾ ਹੀ ਇੱਥੇ ਨਫਰਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਨਾਮਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲਾ ਪਰਵਾਰ ਸੀ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੈ ਜੱਸੀ ਦੇ ਮਾਮੇ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਨੀ ਮਾਮਾ ਬਣ ਜਾਣਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜੱਸੀ ਦਾ ਸਾਵ-ਸੁਥਰਾ ਅਕਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪਿੰਚ, ਜੱਸੀ ਦੇ ਮਾਮੇ ਨੂੰ ਚੁਭਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਜਗੀਦੇ ਓਸ ਘਰ ‘ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਸਾਮ, ਦਾਮ, ਦੰਡ ਤੇ ਭੇਦ ਰਾਹੀਂ ਜੱਸੀ ਦੇ ਪਿੰਚ ਦੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਤਾਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੰਭ ਖੰਭਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰਾ ਆਪਣੀ। ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖਦਿਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਵਿਰਾਟ ਪਾਤਰ ਆ ਖੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਗ਼ੱਸਮ ਪਿਤਾਮਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਤਾਮਾ ਆਪਣੇ ਬਾਹੂਬਲ ਤੇ ਕੋਝੀ ਸਿਆਸਤ ਰਾਹੀਂ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਜ਼ਬ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਗ-ਪਿੱਛਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਲੱਗਿਆ ਰਾਜ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹਿਰਕੀ ਨਾਲ ਮਾਰਦਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਤਤਾਮੁਲਕ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਾਂ-ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਰੂਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਬਾਲ ਲੱਭੋਗਾ, ਜਿਸ ਬਾਲ ਬਰੋਸੇ ਇਹ ਸਭ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ ‘ਤੇ ਹੋਂਦਾਇਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਬਾਲ ਬਰੋਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਹੀ ਭੋਂਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਾਲ-ਕੋਠੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਸੀਹੇ ਸਹਿੰਦਿਆਂ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਤਸੀਹੇ ਝੱਲਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ

ਰੂਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਰਹਿਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਸੀਹੇ ਝੱਲਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੰਝੂ ਕਾਲ-ਕੋਠੜੀਆਂ ਦੇ ਫਰਸ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਡਿੱਗਦੇ ਹੋਊਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਸਮੇਂ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਾਂ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਦਇਆ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੱਖ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ, ਸਮਾਂ ਆਉਣ ‘ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੱਸੀ ਦੇ ਮਾਮੇ ਤੇ ਮਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੱਸੀ ਦੇ ਮਾਮੇ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇੱਧਰੋਂ ਭਾੜੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਭਾਣਜੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਸੋਜ਼ਦੀ ਬੈਠੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਕੋਹ ਸੁੱਟਿਆ। ਜੱਸੀ ਦਾ ਭੋਲਾ-ਭਾਲਾ ਪਿੰਚ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਆਪਣੇ ਹਿੰਸੇ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਦਾ ਰਿਹਾ। ਤੁਰ ਗਈ ਜੱਸੀ ਦਾ ਮਾਮਾ ਤੇ ਮਾਂ ਦੋਵੇਂ ਕਾਲ-ਕੋਠੜੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਂਦਾ, ਤੁਰ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲਤਾ ਭੋਗਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿਧਰੇ ਜਾਂ ਕੀ ਪਤਾ ਮਰ-ਮੁੱਕ ਗਏ ਹੋਣ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਾਰ ਦੇਖੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀ ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅੱਲਦਾ ਤੋਂ ਆਸ-ਮੁਰਾਦ ਖਤਮ ਕਰ ਛੱਡੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਅਸਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਕਿੱਥੋਂ ਭਾਲਦਗੇ ਭਲਾ? ਅਜਿਹੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਬਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਕਿੱਥੋਂ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਭਲਾ ? ਹਰ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਿਅੰਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਨਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਰੁੱਤਲਾ। ਅਜਿਹਿਆਂ ਦੀ ਅੱਲਦਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵੇਨ ਦੀ ਰਣਨ ਰਣਨ, ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਦੀ ਫਿਰਕੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਬਾਈ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜੋੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲੱਗਦਾ ਹਾਂ।

‘ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕੋਝੀ ਜ਼ਿਆਸਤ ਦੇ ਭਰ ਵਗਦੇ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਰਿਹੈ, ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ। ਇਹਨੇ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਤੈਰ ਕੇ ਲੰਘ ਈ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਦੇਖੀਂ ਇਹਨੂੰ ਡੁਬਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਰਦੀ ਵੀ ਤੈਰਨ ਜੋਗੇ ਨਹੀਂ ਬਦਣਾ। ਸੁਣਿਆ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੈਰਿਸ ‘ਤੇ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹੈ? ਵਧਦੀ ਮਹਿਗਿਰਾਣੀ ਨੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਨਪੀੜ ਸੁੱਟੇ ਹਨ। ਨਪੀੜੇ ਲੋਕ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਲਈ ਉਠਦੇ ਨੇ ਨਾ, ਫਿਰ ਇਨਕਲਾਬ ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਦੇਖਿਆ, ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਰੈਵਰੈਂਡਮ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਲੈ ਰਿਹੈ। ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੱਟਾ ਕੇ ਸੋਚ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੱਗ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਤੌਕੜੀ ‘? ਬਾਈ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਮੇਰੀ ਸੁਤਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਇਆ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉੱਭਰੀ ਹੈ, ‘ਭਤੀਜੇ ਨੰਗਾਂ, ਚੋਰਾਂ ਤੇ ਡਕੌਤਾਂ ਦੇ ਘਰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵਸਦੇ ਹੁੰਦੇ। ਸੁਣ, ਇੱਕ ਬਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿੰਚ ਦੀ ਉਗਲ ਗੜੀ ਤੁਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਿੰਚ ਦੌਸਣ ਲੱਗਿਆ, ਪੁੱਤਰਾ ਅਹੁ ਘਰ ਜਿੱਥੇ ਦੀਵਾ ਜਗਦੈ, ਮੈਂ ਵੀਹ ਵਾਰੀ ਲੁੱਟਿਆ। ਬਾਲ ਨੇ ਤੁਰੇਤ ਪੁੱਲਿਆ, ਪਾਪਾ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨੁੱਕਾ ਕਿਉਂ ਆ ? ਮੈਂ ਅਵਾਕ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ‘ਤੇ ਮੇਰੇ ਹੀ ਗੀਤ ਦਾ ਮੁਖੜਾ ਆ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ, ‘ਫ਼ਗੀਆਂ ਕਿਉਂ ਫੇਰੋ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਹਗਰ ‘ਤੇ/ ਤੂੰ ਰੋਟੀਆਂ ਨਾ ਸੇਕ ਓਏ । ਸਿਵਿਆਂ ਦੀ ਅੱਗ ‘ਤੇ।’

ਮੋਬਾ. 98144-30874

ਜ਼ੀਰਾ ਖੇਤਰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਤਿਹਾੜਾ ‘ਪਰਗਨਾ’ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਵੇਰ ਸਮਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਪਰਗਨਾ’ ਮੌਜੂਦਾ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਨਿਆਂਦੀ ਸੀ, ਪੁੰਤੂ ਪਰਗਨਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਹੱਦ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ, ਸਰਗਰਮੀ ਅਤੇ ਤਜ਼ਾਰਤੀ ਤੇ ਜੰਗੀ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਗਵੇਂ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਵਸੋਬਾਂ ਜਾਂ ਲਘੂ ਨਗਰ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਰਗਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਘੀ ਵਸੋਬ ਸੀ ‘ਜਨੇਰਾਂ’। ਸਮਾਂ ਪਾ ਜਨੇਰੇ ਵਸੋਬ ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਰਨਾਂ ਵੱਸ, ਹਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਜਲ ਮਹਾਨ ਹੋ, ਬੇਹ ਬਣ ਗਈ ਸੀ।

ਜ਼ੀਰਾ ਖਿੱਤਾ ਨਿਵਾਣਾਂ ‘ਚ ਸਥਿਤ ਸੀ/ਹੋ। ਇਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉੱਚੀ ਬਾਹੀ ਵਗਦਾ ਦਰਿਆ ਸਤਲੁਜ ਰਾਹ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਜਨੇਰਾਂ, ਨਿਸਬਤਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁੱਝ ਉੱਚੀ ਥਾਂਵੇਂ, ਫਿਰ ਉੱਗਿਆ-ਵੱਸਿਆ। ਹੁਣ ਇਹ ਜ਼ੀਰੇ ਤੋਂ 16 ਰੁ ਅਤੇ ਮੋਗੇ ਤੋਂ 6 ਰੁ ਮੀਲ ਦੂਰ, ਘੁੰਗ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਇਸ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਜ਼ੀਰਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਹਿਸੀਲ ਕੋਟ ਈਸੇ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ

(1947 ਤੋਂ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੇ ਪਤਨ ਤੱਕ)

ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੰਗਟੀਵਾਲ

ਮੁੱਲ :੭95, ਸਫ਼ੇ :705

ਯੂਨੀਸਕਾਟ ਬੁੱਕਸ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਕਿਸੇ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਉਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਬਜੀਤ ਕੰਗਟੀਵਾਲ ਨੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਲੇਖਕ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਲਹਿਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਖ ਬਣਾ ਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲਹਿਰ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਬਜੀਤ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਨਾ ਉਲਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਪੰਜਾਬ ’ਚ ਸੱਤਾ ਕਿਓਂ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੀ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਿੰਤਨ-ਮੱਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਸਨ ਕਿ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਦਾ ਏਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਸਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜ ਸਕੇ, ਕਿਤਾਬ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਿੰਤਨ ਮੱਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲੋਕ ਤੰਤਰ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕੇ? ਕਿਤਾਬ ਇਸ ਸੁੱਚੇ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਰਬਜੀਤ ਕੰਗਟੀਵਾਲ ‘ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ’ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤੀ ਜਿਲਦਾ ਵਿੱਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਡ ਅਕਾਰੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀਆਂ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ‘ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਬਸਤੀਵਾਦ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਤੱਕ’ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਭਾਗ ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗਹਿ ਗਈ ਗਈ ਹੈ।

ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਜਿਲਦ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ 1947 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੇ ਪਤਨ ਤੱਕ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਵਾਂਚਿਆ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਅਕਾਰੀ ਪ੍ਰਜ਼ੇਕਟਰ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਠਹੰਸੇ ਦੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਬਗ਼ੀਚੀ ਨਾਲ ਹਰ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਸਾਕਾਲੀ ਵਤਰਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਅਤੀਤ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਵੀ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਅਭਥਾਰਾਂ, ਰਸਾਲੇ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਆਰੰਭ ਲੇਖਕ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਲੈਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ੧966 ਦੇ ਪੁਨਰ ਗਠਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਬੜਾ ਉਥਲ ਘੁਥਲ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1948 ਵਿੱਚ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ‘ਚੋਂ ਲਾਲ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਭਿਆਚਲਾ ਮੰਜਰੀ ਵਿੱਚ 1948 ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੋ ਦਾ ਲਾਡਲਾ

ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੀ

ਪੰਨੇ : 464, ਮੁੱਲ : 550 ਰੁਪਏ

21ਵੀਂ ਸੈਂਚੂਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ

ਹਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਜੀਵਨ ਓਨਾ ਹੀ ਕੀਮਤੀ, ਜਿੰਨਾ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀਆਂ ਦਾ। ਮਹਾਨ ਹਸਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ/ਸਵੈਜੀਵਨੀਆਂ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਇਹੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਨੀ ਉਚਾਈ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਸਹੀਆਂ, ਕਿੰਨੀਆਂ ਘਾਲਨਾਵਾਂ ਘਾਲੀਆਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਸ ਮੁਕਾਮ ’ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਅਨੁਭਵ ਦੱਸਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ, ਜੋ ਜੀਵਨੀ ਜਾਂ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਦੋਸ਼-ਵਿਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟੋ, ਉਸੇ ਕੋਲ ਹੀ ਕਹਿਣ ਲਈ ਤੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਆਮ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਧਾਰਨ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੌਰਿਗਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਡਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ, ਪਰਵਾਰ, ਸਕੇ-ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਤੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪਛਾਣ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿਹੇ ਹੀ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਹਿਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੂੰਹ-ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ, ਸਹਿਕਰਮੀਆਂ ਤੇ ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਕਰਕੇ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਦੇ/ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਬਲਕਿ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੱਥਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਸਫ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹੀ ਅਨੁਭਵ ਇਕ ਜੀਵਨ ਬਿਬਾਤ ਤੇ ਦ੍ਰੁਪ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੀ ਨੇ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਵਾਦ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਲੇਖਕ ਰੂਪ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਪਰਿਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਭਾਗ-2 ਰਾਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਸਾਧਾਰਨ ਬੰਦੇ ਦਾ ਜੀਵਨ ਵਧੇਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਤੇ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਚਰਚਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਲੱਗ ਪਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਵੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਭਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਤਾਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਚੋਬਰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦਸਵੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਤੋਂ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਯਤਨ, ਪੰਜਾਬ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੇ ਪੌੜੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਇਕੋ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰੋਂ ਪੇਸ਼ਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਅਖੀਰ ਉਹ ਸਕੱਤਰ ਕਲਾਸ-1 ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਡ ਹੋਇਆ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ,

ਲੇਖਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦੋ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ 1947 ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਝੂਠੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਭਰ ’ਚੋਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਫਿਰ ਉਭਰਨ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪਸਾਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲਾਲ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਸੂਬੇ ’ਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਜਦਾ ਹੋਇਆ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 1952 ਵਿੱਚ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਤੇ ਲਾਲ ਪਾਰਟੀ ’ਚ ਰਲ਼ੇਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ 1957 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ’ਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ 25 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮੁਜ਼ਾਰਾ ਲਹਿਰ ਉਦੋਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ’ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋਸ਼ੀਅਤ ਟੋਕਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਦੋਲਨ ਮੁੜ ਉੱਠ ਖੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ’ਚ ਮੱਤਭੇਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ 1963 ਵਿੱਚ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਦਾ ਇਕ ਧੜਾ ਹਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਤੇ ਹੋਰਨਾ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰੰਟ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ 1967 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਤੇ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. (ਐਮ.) ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੰਗਟੀਵਾਲ ਸਰੋਤਾਂ ਰਾਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ’ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 60 ਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ 1967 ’ਚ ਨਕਸਲਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਮ ਖਿਆਲੀ ਲੋਕ ਸਨ। ਨਕਸਲੀ 1968 ’ਚ ‘ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ’ ਬਣਾ ਕੇ ਦੱਖਿਆ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਨਵੀਨਰ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਰ ਮਰਾਈ ਕਾਰਨ ਅਨੇਕਾਂ ਗਰੁੱਪ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖਿੱਲਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਹਿਮੀਅਤ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਅਠਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਘਸ਼ਲ ਲੜਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਘੋਲ ਦੀ ਮਿਸ਼ਾਲ ਨਿੱਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੀ ਜੱਚ ਬਦਲਦੀ ਹੈ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੋਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਨੌਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਿਸਕ ਰੂਪ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ

ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਧਿਐਨ

ਹਰਚਾ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ

ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ

ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ 1980 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਦਾ ਦਲਿਤਾਂ ’ਚ ਕਾਫੀ ਅਧਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬਸਪਾ ਦਾ ਗਠਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਦਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਬਲੈ ਨੂੰ ਖਿਸਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖੱਬੀ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰਾਂ ’ਚ ਨਵੀਂ ਸੋਧ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸਾਰਥਕ ਉਪਰਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

705 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਹੱਥਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਤੇ ਘਟਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਲੇਖਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1991 ਤੱਕ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ’ਚ ਆਰਥਿਕ, ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਤੇ ਸੋਸਾੀਕੀਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਂ, ਅੰਤਰ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਤਾਂ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਅਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਵੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਰੋਤ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਨ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ 1947 ਦੇ ਏਧਰਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੂਤਰਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰਕਾਸੁਜ਼ੀ, ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਸੋਬੇ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਲੇਖਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਟਵਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀਆਂ ਦੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ? ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤਰਕ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੱਬੇ

ਖੱਬੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ਤੇ ਸੱਜਾਦ ਜ਼ਹੀਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ‘ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ’ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਟੇ ਵਜੋਂ ‘ਲਾਲ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ’ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਖੜਦੇ ਹਨ। ਖੱਬੀ ਧਿਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਿਆਸੀ ਏਜੰਡਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ 13 ਮੈਂਬਰੀ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਖੱਬੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਜਥੇਬੰਧਕ ਮੱਤਭੇਦਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਓਹਰ ਅਜਾਦੀ ਉਪਰੰਤ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਉੱਤੇ ਪਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਖੱਬੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਅੰਡਰ ਗਰਾਊਂਡ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗਜ਼ਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਗਮੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਸ਼ਲ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਦਦਾ ਹੈ। ਪੇਂਪਸੂ ਦੇ ਗਠਨ ਉਪਰੰਤ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ‘ਪੇਂਪਸੂ ਯੂਨੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ’ ਬਣਾ ਕੇ ‘ਪਾਟਿਆਲਾ ਐਂਡ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਪੈਟੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ’ ਨਵੇਂ ਰਾਜ (ਪੇਂਪਸੂ) ’ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾਵਾਂ, ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਾਲ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ

ਛੋਟੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਖੀ ਬਣਦਾ ਜੀਵਨ

ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੇ ਸਾਲ ਤੱਕ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੇੜਲੇ ਤੱਕ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਭਿਣਕ ਨਹੀਂ ਪੇਂਣ ਦਿੱਤੀ। ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿੰਨੀ ਇਕੱਲੀ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਹੁਤ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਚਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਅੱਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਇਕ

ਮਹਿਮੀ ਨੇ ਪਰਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਜ, ਸੱਕੀਆਂ ਗਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ, ਨੇੜਲੇ ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਤੱਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਰਾਬਤਾ ਆਪਣੇ ਸਰੂਰੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਗਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਤੇ ਨਿਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਜੇਕੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਕਾਚਾਰੀ/ਗਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦੇ ਪਿੱਛ ਕਿੰਨੇ ਸਿਕੁੜ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕਿਆਂ ਤੇ ਦਾਦਕਿਆਂ ਦੇ ਮੂਰਗਲੇ ਗਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਬਹੁਤ ਨੇੜਲੇ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚਲੀ ਕੁਝਿੱਤਣ ਸਾਹੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਨਿਬੜੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮਹਿਮੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸਰੂਰੇ ਤੇ ਸਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਦਾ ਗਿਸ਼ਤਾ ਰਿਹਾ।

ਮਹਿਮੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਕਰਮੀਆਂ, ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ-ਮਾੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਆਦਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਲਿਖਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਮਿੱਤਰਾਂ, ਲੈਮ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਹੇ ਦੋਸਤਾਂ, ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਦੇ ਚੰਗੇ-ਮਾੜੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਉਸ ਘਟਨਾ, ਵਿਚਾਰ, ਰਾਇ ਤੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇਆ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਾੜਾ।

ਲੰਮੇ ਕਾਲ-ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਫ਼ਤ ਉਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਪਰਵਾਰਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪਸਰਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹਰ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਨੇੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ-ਸਮਝਣਾ ਅੱਖਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ

ਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਪਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਲੁਕਾਓ-ਛੁਪਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਹੁਤ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਤਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਰੰਭ, ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਣ, ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾ ਛਪਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿੰਨੀ

ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ

ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿੰਦਰਾ

ਕਹਾਣੀ ਵੱਲ ਮੌੜਾ ਪਾਉਣਾ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ। ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਿੱਬੇ-ਕਿੱਬੇ ਛਪੀਆਂ, ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਇਕੱਲੀ-ਇਕੱਲੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਪਾਠਕ, ਮਿੱਤਰ ਜਾਂ ਆਲੋਚਕ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਵੱਲ ਸੋੜ ਲੈਣਾ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਚੰਗਾ ਵੇਸ਼ਮਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਲਣ-ਗਿਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵੱਸਦਾ ਉਸ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਆਈ।

ਇਸ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਹਿਮੀ ਦੇ ਕਈ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ, ਪਿਤਾ-ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਪੋਤੇ-ਦੋਹਰਿਆਂ ਦੇ ਦਾਦਾ-ਨਾਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੇ ਇਕ ਸਾਹਿਤਕ ਪਾਠਕ ਤੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਚੰਗੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਹੀਂ ਛੱਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਵੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਯਾਦ ਰਹੀ। ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਬੰਦੇ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੋਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਨਾਮ-ਸਨਮਾਨ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਿਆ-ਪੁਰਿਆ ਪਰਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮਾਣ ਕਰੇ। ਪਰ ਸਾਹਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅਪਨਾਏ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਓ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਜੋ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਨਾਅ, ਗਿਸ਼ਤੇ ਤੇ ਅਹੁਦੇ, ਸਥਾਨ ਤੇ ਪੌਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਾਠਕ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ ਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਲੇਖਕ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਾਲ ਪੱਥੋਂ ਵੀ ਵੰਡ ਲੈਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ‘ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ’ ਵਾਕ ਲਿਖਿਆ। ਉਸ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨੇ ਪਾਸੇ ਗੱਲ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਘਟਨਾ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਮਿੱਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਦਿੱਕਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਕ ਕਾਲ-ਖੰਡ ਨੂੰ ਸਮੇਟੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਕਰਕੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀਆਂ/ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ, ਅੱਜ ਦੇ ਆਭਾਸੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਤੇ ਕੌਰਨਾ ਆਦਿ ਕਈ ਵੱਡੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਮੋਢਾ. 98681-82835

ਸਮੇਂ ’ਤੇ ਉਸ ਲਈ ਵੀ ਰਾਹ ਵਿਖਾਊ ਬਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਲੇਖ ’ਸਾੜੇ ਦੀ ਭੱਟ ਚੜ੍ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਚਿੰਨੀ’ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੀਧਰਾਵੰਸ਼ ਸ਼ਕੁਲ ਵਿਚਲੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਮਾਹੌਲੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਵਾਹ-ਵਾਸਤਾ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਏ ਨਿਘਾਹਾਂ ਤੇ ਵਿਗਾੜਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਗਾੜਾਂ, ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੁਝ ਸ਼ੈਕੋਚ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਨਿਬੰਧ ‘ਜੱਜ ਜੋਸ਼ਨਕ ਰੇਲਾਂ’ ਦਾ, ‘ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਝਿਜਕ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਦਾ ਝੋਰਾ’ ਤੇ ‘ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਬੁਰ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ’ ਆਦਿ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਕਾਰਨ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਬੰਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਭਿਵਾਦਨ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ ਅੱਜ ਦੇ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਸੁਹਜ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਾਂਝਯੋਗ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪਭੂਰ ਰੀਡਿੰਗ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਹ ਖਾਮੀ ਵਧੇਰੇ ਹੜਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗਿਰਾਈ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਹਾਰਫਿਕ ਸਵਾਗਤ।

—ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਰਾ

ਮੋਢਾ-89682-82700

ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਨਾਲ ਏਕਤਾ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਲੈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਮੋਰਚਾ ਬਣਾ ਲੈਣਾ ਚਾ

ਉਂਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕ ‘ਕਣ-ਕਣ ਕਥਾ’ ‘ਤੇ ਗੌਸ਼ਟੀ

ਟੋਰਾਂਟੋ : ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਮਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਭਾਵਪੂਰਤ ਸਾਹਿਤਕ ਗੋਸ਼ਟੀ ਸਮਾਗਮ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਉਂਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਨਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਾਵਿ-ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕ ‘ਕਣ-ਕਣ ਕਥਾ’ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਵਾਦ ਚਾਹੁਇਆ ਗਿਆ।ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ‘ਚ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ, ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ, ਪਰਮਜੀਤ ਦਿਓਲ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹੇ। ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਕਣ-ਕਣ ਕਥਾ’ ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਜਾਂ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਰਚਦਿਆਂ ਉਂਕਾਰ ਜੋ ਵਿਆ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ‘ਮੈਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਦਾ ਸੰਵਾਦ’ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ‘ਕਣ-ਕਣ ਕਥਾ’ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਂਡ ਵਜੋਂ ਵਾਚਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਂਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ‘ਨਾ ਕਾਹੂੰ ਸੋ ਦੇਸਤੀ ਨਾ ਕਾਹੂੰ ਸੋ ਬੋਰ’ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਪਾਰਖੂ ਤੇ ਸੁਰਿਰਦ ਆਲੋਚਕ ਹੈ। ਮਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਚੇ ਵਿੱਚ ਪੁਸਤਕ ‘ਕਣ-ਕਣ ਕਥਾ’ ਵਿਚਲੀ ਵਾਰਤਕ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਵਾਰਤਕ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਓਪਰੀ ਨਜ਼ਰੋਂ ਇਹ ਕੁਝ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿਅਾਂ ਦੇ

ਗੀਵੰਦੂ ਹਨ। ਪਰਮਜੀਤ ਦਿਓਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਚੇ ‘ਕਣ-ਕਣ ਕਥਾ’ ਬਾਰੇ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਕਈ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਅਤੇ ‘ਬਾਬਾ ਮਿੱਧਲ’ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਘੇ ਸ਼ਾਇਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁੱਦੇਵਾਲ ਦੇ ਪਰਚੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਣ-ਕਣ ਕਥਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਧਰਾਤਲ ‘ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਖੜਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਸਫ਼ਲ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਵਾਰਤਕ ਪੁਸਤਕ ‘ਕਣ ਕਣ ਕਥਾ’ ਨੂੰ ਬੌਧਿਕ ਚੇਤਨਾ, ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੱਸਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼

ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਸਤਕ ਕਣ-ਕਣ ਕਥਾ ਵਿੱਚ ਉਂਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਬੜੇ ਦਿਲਚਸਪ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨੂੰ ਮਿੱਧਲ ਰਾਹੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਣ-ਕਣ ਕਥਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਵਿਧਾ ਵਾਲੀ ਪੁਸਤਕ ਦੱਸਿਆ। ਅੰਤ ‘ਚ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਕਣ-ਕਣ ਕਥਾ’ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿਧੀ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਾਟਕੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅੰਗ ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਸਹਿਜ ਹੈ ਦਿਲ ਨੂੰ ਟੁੱਬਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਅੰਤ ‘ਤੇ ਉਂਕਾਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਸਭ ਪਰਚਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਹਾਰਫਿਕ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਮਿਲੇ ਸਭ ਸੁਝਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਚੱਲੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਤਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਬਲਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਬਲਦੇਵ ਰਹਿਪਾ, ਸੁਖਚਰਨਜੀਤ ਚਿੱਲ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਗੋਗੀ, ਅਵਤਾਰ ਜੰਡੂ, ਗੁਰਦੇਵ ਮਾਨ, ਗਗਨਦੀਪ ਸੋਹਲ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਇਕਬਾਲ ਬਰਾੜ, ਰਾਵੀ ਕੌਰ, ਮਾਹੀ ਸਿੰਘ, ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਮਿਨਹਾਸ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਢਿੱਲੋਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ, ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਤੇ ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਸਮਾਗਮ

ਫਗਵਾੜਾ-ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਵੱਲੋਂ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪਵਨ ਹਰਚੰਦਪੁਰੀ, ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਾਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਸੰਧੂ ਵਰਿਆਣਵੀ, ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਮ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਹੇ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ‘ਚ ਬੈਠੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਉੱਦਮ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਾਮਵਲ ਸਾਹਿਤ ਨੌਕਾਸ਼ ਚਿੱਤੋਵਾਣੀ ਦਾ ਪਲੇਨਾ ਗ਼ਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਅਣਉੱਠੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪੈੜ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ਹਿਬਾਜ਼ ਖਾਨ ਨੇ ਅਰਬ ਭਰਪੂਰ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਏ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਵੀਆਂ ਅਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬੀਬਾ ਕੁਲਵੰਤ,

‘ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ : ਅਤੀਤ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ’ ‘ਤੇ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਨਭਾਲਾ-ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿਛ ਨਭਾਲਾ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਹਸਤਾਖਰ ਹੋਣੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਪੰਨੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਜਨਾਬ ਜਨਗਲਗੋਂ ਬੋਗੇਵਾਲ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ, ਉੱਥੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਲਿਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਵੀ ਡੂੰਘੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡੀ ਪ੍ਰੋ.

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਡਾ. ਮਨੋਜ ਫਗਵਾੜਵੀ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦੀ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ, ਸਵੀ ਸੰਤੋਵਾਲੀ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗੰਦਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ, ਗੀਤ, ਨਜ਼ਮਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਮਹਿਫ਼ਲ ‘ਚ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਨਰੀਏ ਬਸਿਰ ਹੋਏ। ਅੰਤ ‘ਚ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿਛ ਨਭਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਖੱਖ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਆਇਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ 121ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਲੁਧਿਆਣਾ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਯੁੱਗ ਕਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ 121ਵੇਂ ਜਨਮ ਮੌਕੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਅਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਜ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟਿੱਕਾ, ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਪਾਲ ਕੌਰ, ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ

ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ ਨੇ ਵਿਧੀਵਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਧੀ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਸ਼ਮਕਾਲ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ’ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਨਾਵਿਆਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਵਿਚਾਰ

ਤਰਲੋਚਨ ਝਾਂਡੇ, ਅਮਰਜੀਤ ਸ਼ੇਰਪੁਰੀ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਨੰਤਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਤ, ਰਜਿੰਦਰ ਵਰਮਾ, ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਅਜੀਤ ਪਿਆਸਾ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜਮਾਲਪੁਰੀ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਗਰਾਉਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਖਾੜਾ, ਡਾ. ਸੋਮਪਾਲ ਹੀਰਾ, ਡਾ. ਕੰਵਲ ਢਿੱਲੋਂ, ਜਗਤਾਰ ਸੇਖਾ, ਸੰਧੋ ਸੁਖਬੀਰ, ਪ੍ਰੀਤ ਬਾਠ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਲੱਟੇ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਂ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਵਾਇਆ

ਜਲੰਧਰ (ਕੋਸਰ)- ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਇੰਸਿਜ ਲਿਟਰੇਚਰ ਐਂਡ ਕਲਚਰ ਦੇ ਬਾਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ ਦੀ ਯਾਦ ‘ਚ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਨੇ ਅਕਾਦਮੀ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭਾਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਾਇਸ ਚਾਂਸਲਰ ਪ੍ਰੋ. ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਡਾੇ ਉਘੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਵਿੰਦਰ ਗਰਗੋਸ਼ ਨੇ ਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੋ. ਗਰਗੋਸ਼ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਪ੍ਰੋ. ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਪ੍ਰੋ. ਪੁਆਰ ਜਿੱਥੇ ਬਾਹਰੋਂ ਸਖ਼ਤ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨਰਮ ਦਿਲ ਇਨਸਾਨ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਸਮਕਾਲ

---- ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ----

ਪਰਵਾਸ : ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

‘ਪਰਵਾਸ’ ਦਾ ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ, 2026 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਤਨਾਮ ਦੁਆ ਵੱਲੋਂ ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਲੰਮੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਛਪੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਵੇਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ‘ਹੁੰਦਲਾਰ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜੇਠਾ ਪੁੱਤ’ ਗੁਰਮੀਤ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਲਹਿ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਆਖਰੀ ਉਡਾਣ’ ਛਪੀ ਹੈ। ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੁੜ ਨੇ ਪਰਵੇਜ਼ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਸੈਂਕਣ, ਟਾਹਣੀਉਂ ਟੁੱਟੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸਕੈਚ ਹੈ। ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਟੋਰੇਟੋ, ਦਵਿੰਦਰ ਜੀਤਲਾ, ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜਗਪਾਲ, ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਹਨ। ਸੁਰਜੀਤ ਕਲਸੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਦਰ ਗੁਜ਼ਰੇ’, ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੇਖ ‘ਅਲਵਿਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮੁੱਦਈ-ਜੈਤੋਰ ਸਿੰਘ ਅਨੰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ ਡਾ. ਹਰਮਨਪ੍ਰਤੀ ਗਰਚਾ ਨੇ ‘ਨਦੀਮ ਪਰਮਾਰ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ, ਗੀਵੰਦੂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਕਰਕੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਸਫ਼ੇ :104 (4 ਸਫ਼ੇ ਖਾਲੀ ਹਨ), ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਡਾ. ਸ. ਪ. ਸਿੰਘ e-mail: sp.singh@ggnkcl.com, ਸੰਪਾਦਕ : ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕੌਰ e-mail: sharanjit.kaur@ggnkcl.com

ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ : ਨਿਰੰਜਣ ਸ਼ਰਮਾ ਸੇਖਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ

ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ-154 ਦਾ ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ, 2026 ਅੰਕ ਛਪ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕ ‘ਵਿਅੰਗਕਾਰ ਨਿਰੰਜਨ ਸ਼ਰਮਾ ਸੇਖਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ’ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਟਾਇਟਲ ਉੱਤੇ ਸੇਖਾ ਦੀ ਫੋਟੋ ਛਪੀ ਹੈ ਪਰ ਥੱਲੇ ਸੰਪਾਦਕ ਕੰਵਲਜੀਤ ਭੱਠਲ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿੱਚ ਸੇਖਾ ਦੀ ਇਕ ਵਿਅੰਗਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਕਾਵਿ ਚਿੱਤਰ ‘ਰਾਸ’ ਵਿਅੰਗ ਦਾ ਮਿਸ਼ਾਜਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖੂ ਝਲੂਰਵਾਲਾ ਦਾ ‘ਕਾਵਿ ਚਿੱਤਰ ਸੇਖਾ’ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ‘ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉੱਗਿਆ ਫੁੱਲ’, ਸੀ ਮਾਰਕੋਂਡਾ ਵੱਲੋਂ ‘ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਧਰੂ ਤਾਰਾ’, ਡਾ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੱਜਲ ਵੱਲੋਂ ‘ਕੱਚਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਪੱਕਾ ਵਿਅੰਗਕਾਰ’ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ

ਛਪੇ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਸੇਖਾ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸਮੇਤ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਛਪਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਸੇਖਾ ਦਾ ਆਤਮ ਕਥਨ ‘ਰਚਨਾ ਦੇ ਸਰੋਤ’ ਚੰਗੀ ਲਿਖਤ ਹੈ। ਜੋ ਮੈਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਾ, ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਪੰਨਾ ਨਾਚਾਰ ਆਦਿ ਸੇਖਾ ਦੇ ਰੌਚਿਕ ਲੇਖ ਹਨ। ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰੰਜਨ ਸ਼ਰਮਾ ਸੇਖਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਛਪੀ ਹੈ। ਸਮਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸੇਖਾ ਤਹਿਤ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਪਾਲ, ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ, ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਨ। ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਤਹਿਤ ਤੀਰ, ਡਾ. ਐਸ ਤਰਸੇਮ, ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਨ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਧਰਮ ਪਾਲ ਸਿੰਗਲ, ਅਮਰ ਕੋਮਲ, ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ, ਨਿਰਾਲਾ, ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ, ਕਮਲੇਸ਼ ਉੱਪਲ, ਗਗਰ, ਤਿਲਕ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, ਫੂਲ ਚੰਦ ਮਾਨਵ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸੇਖਾ ਦੇ ਲੇਖ, ਮੂਰਖ ਸੋਮੇਲਨ, ਸੱਚੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ, ਮਿੱਠੇ ਰਾਣੀ ਨੇ, ਵਿਥਿਆ ਮੇਰੇ ਲਖਮਾਨ ਦੀ, ਕਿਰਾਏ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ, ਸੰਤ ਧਿਆਨਾ ਨੰਦ, ਜਾਗਦੇ ਰਹੇ ਬੀ ਓ ਹਨ। ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਲਕ ਵੱਲੋਂ ‘ਸੁਗੰਧੀਆਂ’, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾਉਰ ਵੱਲੋਂ ‘ਕੱਚ ਦੇ ਟੁਕੜੇ’, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਵੱਲੋਂ ‘ਆਪਹੁਦਰੀਆਂ’, ਡਾ. ਤਰਸੇਮਪਾਲ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ‘ਹੋਰ ਫਿਰ’, ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ‘ਕਿਰਾਏ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ’, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ‘ਕਿਰਾਏ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ’ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਗੀਵੰਦੂ ਛਪੇ ਹਨ।

ਪਤਾ- ਕਲਾਕਾਲ ਸਾਹਿਤਕ, ਸਫ਼ੇ : 96, ਮੁੱਲ : 100 ਰੁਪਏ, ਕਲਾਕਾਰ ਨਿਵਾਸ, ਪੱਤੀ ਰੋਡ, ਬਰਨਾਲਾ, ਸੰਪਾਦਕ ਕੰਵਲ ਜੀਤ ਭੱਠਲ (93165-16951)

ਤਰਕਸ਼ੀਲ : ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ, 2026

ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦਾ ਨਵਾਂ ਅੰਕ ਛਪ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਾਇਟਲ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਯਾਤਰਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਲੱਟੂ ਪੁਬੰਧ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰਚੇ ਵਿੱਚ ‘ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ- ਇਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ’ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਉਪਰਲੇ ਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਪੁਜਾਰੀ ਨਾਸਤਕ, ਚਾਵਲ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ, ਧਰਮ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੱਚ, ਜੰਗਲੀ ਘੋੜੇ ਨਾ ਬਣੀਏ ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖ ਹਨ। ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ (ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ), ਫ਼ਰਜਾਂ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅੰਰਤ ਨੀਰਜਾ ਭਨੋਟ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ), ਅਲੂਾ ਖਬਸ਼ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਸਵਾਲ, ਚੱਲਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ, ਗ੍ਰਹਿ ਬੁੱਧ, ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਦੀ ਪਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤ, ਡਾ. ਗੋਰਹ ਰਜਾ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ,ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ਮੀਤ ਦਾ ਲੇਖ, ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਸੋਚ ਬਾਰੇ ਜਸਵੰਤ ਜੀਰਧਾ ਦਾ ਲੇਖ, ਮਦਨ ਬੰਗੜ ਦੀ ਹੱਡ ਬੀਤੀ ਅਤੇ ਅਵਤਾਰ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਵਿਰਾਸਾ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਨ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਸੂਝ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਰਸਾਲੇ ਸ਼ਰੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਲਹੇਏ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲ, ਮੁੱਲ :30 ਰੁਪਏ, ਪੰਨੇ : 56, ਸੰਪਾਦਕ : ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ (95018-83486), ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ email: editortark-sheel@gmail.com

ਸ਼ਹਿਰ ਕਾ ਦੂਸਰਾ ਹਿੱਸਾ : ਸਰਬਾਜ਼

ਪਰਵਾਜ਼, ਲਹਿਰੋਂ ਮੇ ਦਫ਼ਨ ਤਹਿਸ਼ਾਨੇ, ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ, ਸਾਤਵਾਂ ਦਿਨ ਆਦਿ। ਸਰਬਾਜ਼ ਨਵੇਂ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਫ਼ੇ : 180 ਤੇ ਮੁੱਲ : 195 ਹੈ। Book: ‘Shehar ka Doosra Hissa’ Publisher : M. P. Publishers, Delhi

ਵਿਗਿਆਨ ਗਲਪ ਦਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ‘ਉਡਾਣ’

ਕੈਨੇਡਾ-ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨ ਗਲਪ (Science Fiction) ਦੇ ਪੁਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਤੇ ਰੌਚਕ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ‘ਉਡਾਣ’ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰਕੇ ਪੰਜਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੋਸਟਨ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ‘ਉਡਾਣ’ ਦਾ ਸਤਾਰਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਪਾਦਕ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਨੌਰਾ) ਨੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਡਾ. ਹੰਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਕੈਨੇਡਾ), ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਹੀਬਜਨ ਮਾਇਰ (ਕੈਨੇਡਾ), ਅਸਮੇਰ ਸਿੱਧੂ (ਭਾਰਤ), ਰੂਪ ਢਿੱਲੋਂ (ਯੂ.ਕੇ.) ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਧਯੋਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਿਆਰ ਵਿਗਾਹੀ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਪਾਦਕ ਉਡਾਣ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਤਾ। ਇਹ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਲੇਖ, ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ-ਤੰਦੀਨ ਖੋਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕੜਿਆਲਵੀ ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਮੋਗਾ-ਕਹਾਣੀਕਾਰ, ਵਾਰਤਕਕਾਰ, ਕਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਧਾਵਾਂ ਉਪਰ ਹੱਥ ਅਜ਼ਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਗੁਰਮੀਤ ਕੜਿਆਲਵੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ’ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੰਮੀ ਭੁੱਲਰ ਆਈ ਏ ਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕ ਗੁਰਮੀਤ ਕੜਿਆਲਵੀ ਨੂੰ ਜ਼ਨਾਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਤਾ। ਇਹ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਲੇਖ, ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ-ਤੰਦੀਨ ਖੋਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਲੇਖਣੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੌਜੂਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਚਰਜ਼ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਗੁਰਮੀਤ ਕੜਿਆਲਵੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ’ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੰਮੀ ਭੁੱਲਰ ਆਈ ਏ ਐੱਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲੇਖਕ ਗੁਰਮੀਤ ਕੜਿਆਲਵੀ ਨੂੰ ਜ਼ਨਾਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਤਾ। ਇਹ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਲੇਖ, ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ-ਤੰਦੀਨ ਖੋਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਮੀਤ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਦੀਪ ਜਗਦੀਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੜਿਆਲਵੀ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਤਹੱਦੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਗਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਵਿਦੇਹ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

‘ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ : ਅਤੀਤ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ’ ‘ਤੇ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸਨ। ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਕੱਲਮਾਜਰੀ, ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੁਵਾਲਾ, ਡਾ. ਪ੍ਰੀਤਦਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸਤਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਜਲ, ਪ੍ਰੋ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰੋ. ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੋਏ ਕਵੀਦਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਨੇ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਪਾਠਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਸਪਾਲ ਮਾਖੋਬਾੜਾ, ਡਾ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ, ਕੇ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰ.

ਹਰਭਗਵਾਨ ਚਾਵਲਾ, ਸੁਵਰਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਰਜੀ, ਡਾ. ਕੁਲਵਿੰਦ

ਖਿਆਲ

ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਕਹਿੰਦਾ,
ਖਿਆਲ ਰੱਖੀ ਆਪਣਾ,
ਹਰ ਕੋਈ ਤੇਰੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ
ਧਿਆਨ ਰੱਖੀ ਤੂੰ ਆਪਣਾ।
ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ
ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਹੁੰਝੂ ਕੌਣਾ ਪੁੱਝੇਗਾ ?
ਖਿਆਲ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ।
ਫੇਰ ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਨੌੜੇ ਆ ਆਖਿਆ
ਜਿਸ ਰੱਬ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਏਨੇ ਦਰਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਾਇਆ ਹੈ,
ਉਹੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਤੇਰੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ’ਤੇ
ਆਪਣੀ ਰਹਿਮਤ ਦਾ ਸਰਹਮ ਵੀ ਰੱਖੇਗਾ।

ਜੇ ਮੈਂ

ਜੇ ਮੈਂ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕੀ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ,
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ।
ਜੇ ਮੈਂ ਇਕੱਲੀ ਰਹਿ ਗਈ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ,

ਸੰਭਲ ਜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਂ

ਸੰਭਲ ਜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਂ
ਸੰਭਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ
ਜੇ ਨਾ ਹੁਣ ਤੂੰ ਸੰਭਲਿਆਂ ਹੋ ਜਾਊ ਕੁਵੇਲਾ

ਪੱਤਾ ਪੱਤਾ ਗਿਰਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਇਹਨਾਂ
ਅੰਗ ਅੰਗ ਤੇਰਾ ਖੋਖਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਇਹਨਾਂ

ਰਾਜ ਭਾਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਧੰਦਾ ਤੋ ਮੇਲਾ
ਸੰਭਲ ਜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਂ
ਸੰਭਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ

ਪੀਲੇ, ਚਿੱਟੇ, ਕਾਲੇ, ਲਾਲ, ਹਰੇ ਤੇ ਨੀਲੇ
ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਚੋਂਪਰ ਲਈ ਕਰਦੇ ਇਹ ਹੀਲੇ

ਤਖ਼ਤ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ, ਤਖ਼ਤ ਹੀ ਚੇਲਾ
ਸੰਭਲ ਜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਂ
ਸੰਭਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ

ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਿੱਥੀ ਲਾਉਣ ਦੇ ਘਾਗ ਖਿਡਾਰੀ
ਲੁੱਟਿਆ ਲਿਆ ਭੋਬੋਰ ਤੇਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ

ਤੋਬਾ ਤੋਬਾ ਕੂਕਦਾ ਸਾਰਾ ਜੰਗਲ ਬੋਲਾ
ਸੰਭਲ ਜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਂ
ਸੰਭਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ

ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੇਡ ਦਿੱਤਾ ਤੈਨੂੰ
ਲਾ ਲਾ ਉਜਾਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੇਡ ਦਿੱਤਾ ਤੈਨੂੰ

ਲਿਖਣਾ ਪੜ੍ਹਣਾ ਬੋਲਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਦੁਹੇਲਾ
ਸੰਭਲ ਜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਂ
ਸੰਭਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ

ਵੇਲਾ ਵਕਤ ਪੁਕਾਰਦਾ ਅੰਤਰ ਝਾਤੀ ਪਾਈਏ
ਭੁੱਲ ਕੇ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ, ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਜਾਈਏ

ਲੜਨਾ ਤੇ ਲਲਕਾਰਨਾ ਹੋ ਜਾਊ ਸੁਹੇਲਾ
ਸੰਭਲ ਜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਂ
ਸੰਭਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ

ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ
ਜੋ ਹੋਣਾ ‘ਕੁਲਵੰਤ ਸਿਆਂ’ ਏਕੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ

ਏਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁੱਕਣਾ ਸਗਲ ਝਮੇਲਾ
ਸੰਭਲ ਜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਆਂ
ਸੰਭਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ
ਜੇ ਨਾ ਹੁਣ ਤੂੰ ਸੰਭਲਿਆਂ ਹੋ ਜਾਊ ਕੁਵੇਲਾ।

- ਪ੍ਰੋ: ਕੁਲਵੰਤ ਔਜਲਾ

ਸਫ਼ਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਬਣਤਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਛਾਣ ਦਾ ਜੈਵਿਕ ਆਧਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਤਣਾਅ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਪਲ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਰ ਭਰੂਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਨਾਮਕ ਹਾਰਮੋਨ ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਤਣਾਅ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ, ਬਲੜ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੀਕ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਉਰਜਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਅਤੇ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਉਲਟਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵਧ ਜਾਂਵੇ ਤਾਂ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘਟਿਆ ਹੋਇਆ ਪੱਧਰ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਨਰ ਭਰੂਣ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿਮਾਗ਼ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸੰਕੇਤ ਭੇਜਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦਿਮਾਗ਼ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਿਮਾਗ਼ ਬਚਾਅ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਰਜਾ ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਜਣਨ, ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਵਰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗ਼ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਅਤੇ ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਣਾਅ ਨਰ ਭਰੂਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੜੀਂਦੇ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਉਭਾਰ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਵਧਣ ਨਾਲ ਨੀਂਦ ਖ਼ਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗਰਭ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਡੂੰਘੀ ਨੀਂਦ ਦੌਰਾਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨੀਂਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਦਾ ਪੱਧਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਘਟ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਤਣਾਅ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਡੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ੁਕਰਾਣੂਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੇੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਣਾਅ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸੁਭਾਅ

ਕਵਿਤਾਵਾਂ/ਇਤਿਆਦ

ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਤੂੰ ਤਾਂ ਬਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਪਰਛਾਵਾ ਰਿਹਾ।
ਮੇਰੀ ਦਾਸਤਾਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਸਮਝੀ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ,
ਤੇਰਾ ਰੱਬ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਿਹਾ।
ਜੇ ਮੈਂ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਪੀੜ ਝੱਲੀ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ,
ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਟੁੱਟਦੀ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਵੀ ਤਾਂ ਰਿਹਾ।
ਜੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕਦੇ ਅੱਖੀਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ,
ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਹਰ ਪਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।
ਜੇ ਮੈਂ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕੀ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ,
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ।

ਸਾਥੋਂ ਬੋਲਿਆ ਨੂੰੀਂ ਜਾਣਾ

ਬੋਲ ਕੇ ਕੀ ਦੱਸਾਂ, ਸਾਥੋਂ ਬੋਲਿਆ ਨੂੰੀਂ ਜਾਣਾ,
ਦਰਦ ਦਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਥੋਂ ਥੋਲਿਆ ਨੂੰੀਂ ਜਾਣਾ।
ਸਾਡਾ ਪਿਆਰ ਕਿਸੇ ਤੱਕੜੀ 'ਚ ਤੋਲਿਆ ਨੂੰੀਂ ਜਾਣਾ,
ਔਰੋ-ਗੈਰੇ 'ਤੇ ਸਾਥੋਂ ਪਿਆਰ ਭੋਲਿਆ ਨੂੰੀਂ ਜਾਣਾ।
ਦਿਲ 'ਚ ਤੂੰ ਹੀ ਵਸਿਆ ਹੈ ਤੇ ਵੱਸਦਾ ਰਹੇਗਾ,
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਸਾਥੋਂ ਬ੍ਰਹਾ ਥੋਲਿਆ ਨੂੰੀਂ ਜਾਣਾ।
ਦਰਦ 'ਬਲਜਿੰਦਰ' ਦੇ ਜੋ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ,
ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤਾਂ ਬੋਲਿਆ ਨੂੰੀਂ ਜਾਣਾ।
ਬੋਲ ਕੇ ਕੀ ਦੱਸਾਂ, ਸਾਥੋਂ ਬੋਲਿਆ ਨੂੰੀਂ ਜਾਣਾ,
ਦਰਦ ਦਿਲਾਂ ਸਾਥੋਂ, ਥੋਲਿਆ ਨੂੰੀਂ ਜਾਣਾ।

ਤੇਰੀ ਮੇਹਰ ਨਜ਼ਰ ਆਈ

ਢਲਦੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕਿਰਨ 'ਚ ਜਦ ਇਕ ਆਸ ਨਜ਼ਰ ਆਈ,
ਐ ਖੁਦਾ! ਤੇਰੀ ਸਿਰਜੀ ਮੈਨੂੰ ਕਾਇਨਾਤ ਯਾਦ ਆਈ।
ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜਦ ਤੇਰੀ ਰਹਿਮਤ ਦੇ ਨੂਰ 'ਚ ਦੇਖਿਆ,
ਤਾਂ ਉਸ 'ਚ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਕੱਲੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਈ,
ਮੇਰੇ ਹਰ ਸਾਹ ਦੇ ਪਿਛੇ ਤੇਰੀ ਰਜ਼ਾ ਸੀ,
ਮੇਰੇ ਹਰ ਦਰਦ ਦੇ ਪਿਛੇ ਤੇਰੀ ਦੁਆ ਨਜ਼ਰ ਆਈ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹਨੇਰਾ ਸਮਝ ਬੈਠੀ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਤੇਰੀ ਮੇਹਰ ਨਜ਼ਰ ਆਈ।
ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਕੁਛ ਖੁਸ਼ ਗਿਆ,
ਉਹ ਘੜੀ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਨੌੜੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕੜੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ।

ਐ ਪ੍ਰਭੂ !
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਦਰ ਜਿਨਾਂ ਸਿਜਦਾ ਕਰਾਂ ਘੱਟ ਹੈ,
ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਉਹ ਰਹਿਮਤ ਹੈਂ,
ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਪ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਬੇ-ਹਿਸਾਬ ਨਜ਼ਰ ਆਈ।
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਸੁਣੀ,
ਮੰਗੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁੰਝੂਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ,
ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੇਰੇ ਦਰ 'ਤੇ ਝੁਕਿਆ ਰਿਹਾ,
ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦੀ ਭੁੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ।

ਸਾਇਆ

ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਢੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹੀ,
ਮੇਰੀ ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਹਰ ਗ਼ਮ ਵਿੱਚ ਰਹੀ।
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਤਾਂ,
ਤੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਕਰੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹੀ।
ਮੰਗੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁੰਝੂ ਤੂੰ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹੀ,
ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਤੂੰ ਛੂਹੇ ਬਿਨਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੀ।
ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਵੀ ਹਾਰਨ ਲੱਗਾ,
ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਹੌਸਲੇ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਉਮੀਦ ਬਣੀ।
ਤੇਰੀ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ,
ਬਸ ਤੂੰ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ।
ਜੇ ਰੱਬ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਏ ?
ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਸ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਆਖਾਂ,
ਇਹੀ ਸਾਬ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਹ ਤੱਕ ਚਾਹੀਦਾ ਏ

ਅਰਜੋਈ

ਰੱਬਾ, ਜੋ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦੀਦਾਰ ਦੇ ਦੇ,
ਜੋ ਕਿਤੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ,
ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਲੈ ਮੈਨੂੰ।
ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ
ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਰੂਹਾਨੀ ਮਿਲਾਪ ਕਰਾ ਦੇ,
ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹਰ ਉਹ ਚਾਹੁਤ ਮਿਟਾ ਦੇ
ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਲੈ ਜਾਵੇ।
ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਾੱਘ ਦੇ,

ਮੇਰੇ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਦੇ,
ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਰੰਗ ਦੇ
ਤੇ ਮੇਰੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਰੋਂਦੇ ਰੇ।
ਰੱਬਾ, ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ,
ਜੋ ਤੇਰੀ ਰਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸੀ,
ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਰ ਸਾਹ
ਤੇਰੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲੇਂਘ ਜਾਵੇ,
ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਆਉਣ ਦਾ
ਮਕਸਦ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ,
ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਰੂਹ ਵੀ ਤੇਰੇ ਦਰ 'ਤੇ
ਸਕੂਨ ਨਾਲ ਜਾ ਸਕੇ।

ਐ ਖੁਦਾ

ਐ ਖੁਦਾ
ਤੇਰੇ ਬਿਨ,
ਤੇਰੇ ਸਿਵਾਏ
ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।
ਨਾ ਕੋਈ ਮਜ਼ਲ ਮੰਗੀ,
ਨਾ ਕੋਈ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਦੌਲਤ,
ਬਸ ਤੇਰੇ ਦਰ 'ਤੇ ਸਿਰ ਰੱਖ ਕੇ
ਸਕੂਨ ਨਾਲ ਜੀਣਾ ਚਾਹਿਆ ਸੀ।
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਹਰ ਕਦਮ 'ਤੇ
ਸਿਰਫ਼ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਸੀ
ਫੇਰ ਇਹ ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ ਕਿਉਂ ?
ਇਹ ਅਜਨਬੀ ਮੋੜ ਕਿਉਂ ?

ਨਸੀਬ

ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵੀ
ਤੁਹਾਡਾ ਰੱਬ ਨਾ ਛੱਡੇ,
ਤੁਹਾਡੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲੁਕਿਆ ਦਰਦ ਸੁਣ ਲਵੇ,
ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਸਣਾ ਪਿੱਛੇ ਛੁਪੇ ਹੁੰਝੂ ਪਛਾਣ ਲਵੇ,
ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਛੱਡੋ
ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਨਸੀਬ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਏ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰ ...

ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਾਂ 1967 ਦਾ ਸੀ। 68 ਵਿੱਚ ‘ਨਕਸਲਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਰਾਹ ਸਾਡਾ ਰਾਹ’ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚਿਪਕਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢ ਬੱਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਐਕਸ਼ਨ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਕਸਲੀ ਦੌਢਾੜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਿਰੋਧ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਏਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਤਿਆਵਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਆਰੰਭ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਨਕਸਲੀ ਦਲਾਲਾਂ, ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ, ਸੂਦਖੋਰਾਂ, ਟਾਪੂਣਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੁਲਿਸ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਖੱਬੀ ਧਿਰ ਕਈ ਫਰੰਟਾਂ ਉੱਤੇ ਲੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਬਹਾਰ ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਲਾਇਨ ਨਾਲ ਸਰਗਮ ਰਹਿਦੀਆਂ। ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਨਿੱਠੇ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਲੇਖਕ ਮੌਨਟਾ ਦੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਤਪਾਲ ਭਾਂਗ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਜਿਵਲ ਸ਼ਾਲਾਵੀ ਮੰਤਰੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਜਨ ਸੰਘ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ‘ਚ ਖਟਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਣਾਓ ਦੌਰਾਨ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਖਿਚੋਤਾਣ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੈਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲੜਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਵੇੜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਵੇੜ ਉਪਰੰਤ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਗਠਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. (ਐਮ) ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਧਿਆਏ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਫੈਲ ਰਹੀ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚਾਰੂ ਮਜ਼ਮੁਦਾਰ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੇ ‘ਅੱਠ ਦਸਤਾਵੇਜ਼’ ਲਿਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜੰਗ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਚਾਰੂ ਮਜ਼ਮੁਦਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. (ਐਮ) ਚੋਂ ਕੱਢੇ 40 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਤੇ ‘ਗੜਿਸ਼ਕ ਸੰਗਰਾਮ ਸਹਾਇਕ ਸੰਮਤੀ’ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲਹਿਰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਗਾਵਤ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. (ਐਮ) ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਚੋਂ ਕੱਢੇ ਇਹ ਆਗੂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ‘ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ’ ਦਾ ਮੁੱਢ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ

ਪਰਛਾਵਾਂ

ਲੱਗਣ ਨਾ ਤੈਨੂੰ ਕਦੀ ਤੱਤੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ,
ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਾ ਚਾਹਾਂ,
ਤੇਰੇ ਕਦਮਾਂ ਹੇਠ ਫੁੱਲ ਹੀ ਫੁੱਲ ਵਰਸਾਵਾਂ,
ਬਣ ਕੇ ਰਹੀ ਤੂੰ ਸਾਡਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ।
ਤੇਰੇ ਹਾਸਿਆਂ ‘ਚ ਵਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਮਹਿਕੇ,
ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਰਾਹ ਸੁੱਨਾ ਲੱਗੇ ਵੇ,
ਕਦੇ ਅੱਖਾਂ ‘ਚ ਆਉਣ ਨਾ ਹੁੰਝੂਆਂ ਦੀਆਂ ਛਾਵਾਂ।
ਬਣ ਕੇ ਰਹੀ ਤੂੰ ਸਾਡਾ ਪਰਛਾਵਾਂ।

ਦਰਦ

ਮੈਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਦੀ ਰਹੀ,
ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।
ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਿਆ ਦਰਦ,
ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਦਿਖਾਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਮੈਂ ਹਰ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹਿਆ,
ਪਰ ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਮੇਥੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ,
ਮੈਂ ਸਾਖ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣੀ ਲੱਗੀ,
ਪਰ ਉਹ ਚੁੱਪਚਾਪ ਸਭ ਕੁਝ ਤੋੜਦਾ ਗਿਆ।

ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਮਝਿਆ,
ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਸਮਝੀ ਹੀ ਨਹੀਂ,
ਮੈਂ ਉਡੀਕਾਂ ਵਿਚ ਰਾਤਾਂ ਕੱਟਦੀ ਰਹੀ,
ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਸੰਪਰਕ 98 785-1927 8

ਧਿਆਨ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣਾਂ ‘ਚ ਸਪੇਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਵਿਸਥਾਰ ਤੇ ਬਗੈਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਅਨੇਕਾਂ ਅੰਕੜੇ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਖੱਬੀ ਧਿਰ ਦੀ ਸਪੇਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੁਰਜੂਆ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਜਮਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਗੂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਈ ਆਗੂ ਪੰਜ ਪੰਜ ਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਤੇ ਜਿੱਤਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਤ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਸੀਟਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਹੱਥੋਂ ਖਿਸਕ ਗਈਆਂ। ਨਵੀਂ ਲੀਡਰਸਿਪ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਗੜ ਖਾਲੀ ਤੇ ਖਤਮ ਹੋਦੇ ਗਏ। ਲੇਖਕ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਦੇ ਆਗੂ ਗੋਪਾਲਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਤਪਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਨਾ ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੇ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਵੇਂ ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਜ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੜਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਲੇਖਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਰਹੀ ਝਾਂਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਖੇਤੀ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ ਝਾੜ ਅਤੇ ਭਾਅ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਲੇਖਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਬੇਚੈਨੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾੜੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਖੱਬੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤਾਂ ਕੀਤੇ ਪਰ ਨਤੀਜੇ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਖੱਬੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨੀ ਮੂਲਕ ਹਵਾਲੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੰਗਰੀਲੀਆ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਤੇ ਖੜ ਕੇ ਤਰਕ ਤੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਲਾਰ ਹੋਇਆ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਰਬਜੀਤ ਨੇ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹਿਮਤੀ-ਅਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਵੇਖਰਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਪਰ ਚੋਤਨ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਨਣ ਲਈ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿਲਬਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਪੜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

ਸੰਪਰਕ 94170-64330

ਵਿੱਚ ਅਸਬਾਈ ਤੌਰ ’ਤੇ ਚਿੜੜੜਪਾਣ ਜਾਂ ਡਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਦੀ ਨੀਂਦ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਵੀ ਗਰਭ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਹੌਲ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਮੋਬਾਇਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚਮਕਦਾਰ ਸਕਰੀਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੀਂਦ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਮੋਬਾਇਲ ਸਕਰੀਨ ਦੀ ਨੀਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੀਂਦ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਰਮੋਨ ‘ਮੈਲਾਟੋਨਿਨ’ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖੋਜਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਇਲ ਦੀ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਐਨਸਾਇਟੀ, ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨੀਂਦ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਨੀਂਦ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕਮੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ‘ਤਣਾਅ ਹਾਰਮੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ’ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਲ ਸਮੇਂਗੀਆ, ਡਰਾਈਟੀਆਂ ਖ਼ਰਬਾਂ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵੀਡੀਓ ਵੇਖਣ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ਼ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਦੀ ਖੋਜਾਏ ਉਤੋਜਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਹਾਰਮੋਨ ਤਰ੍ਹਤ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਫੋਨ ਵਰਤਣ ਕਰਕੇ ਵਾਧਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਪਲੈਸੈਂਟਾਜ਼ਰੀਏ ਭਰੂਣ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨ ਵਿਕਾਸ ‘ਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਰ ਭਰੂਣ ਦੇ ਟੈਸਟੋਸਟੀਰੋਨ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗਰਭ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਾਰਮੋਨ ਜਾਂ ਤਣਾਅ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕੁਝ ਬਾਹਰੀ ਰਸਾਇਣ ਵੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਹਾਰਮੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਨੂੰ ਐਂਡੋਕ੍ਰਾਈਨ-ਡਿਸਰਪਟਿੰਗ ਕੈਮੀਕਲ ਭਾਵ ਹਾਰਮੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਸਾਇਣ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਸਾਇਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਸਾਇਣ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ’ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਬਾਹਰੀ ਹਾਰਮੋਨ ਸੰਬੰਧੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਈਬਾਈਲਸਟਿਲਬੇਸਟ੍ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਖਾਸ ਧਿਆਨਯੋਗ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਦਵਾਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਡਾਈਬਾਈਲਸਟਿਲਬੇਸਟ੍ਰੋਲ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਦ

ਅੱਲ੍ਹੜਪੁਣੇ ਦੀਆਂ ਬੇਪਰਵਾਹੀਆਂ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਆਪਣੀ ਚਾਲੇ ਚਲਦੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕੁਝ ਚਿਹਰੇ, ਰਾਹ, ਅਣਕਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਅਧੂਰੇ ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯਾਦਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਧੂੜ ਕਦੇ ਵੀ ਪੁੰਦਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਮਿੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ ਕੌੜੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਮਨ ਕਸ਼ੇਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਸਲ ਪੁੱਜੀ ਇਹ ਯਾਦਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਉਹ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਖੋਹ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਂ ਮਿਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਰ ਪੜਾਅ ਆਪਣੀਆਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਯਾਦਾਂ ਆਪਣੀ ਖੁੱਲ੍ਹ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਅੱਲ੍ਹੜਪੁਣੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਉਮਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦਿਲ 'ਚ ਸੁਪਨੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਮੰਜ਼ਲ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪੈਣ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਚਿੰਤਾ। ਜੋ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਉਹ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫ਼ਰਨਾ ਫ਼ੁਰਦਾ, ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪੈਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਚ ਕੇ ਹਾਸਾ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਆਖ਼ਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆ।

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬੀਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਡਰ ਵੀ ਉੱਭਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿੰਨਾ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ੁਹਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਮਨ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝ ਲੈਂਦਾ। ਅੱਜ ਉਹੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਲ੍ਹੜਪੁਣਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਉਮਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ਾਂ ਵਧੇਰੇ ਵੱਡੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਮਨ ਉਚਾਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿਤੇ ਪਹਾੜੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗੋੜੀ ਮਾਰ ਆਵਾਂ। ਜਿਲੰਧਰ ਤੋਂ ਮੁਖਾਰਕਪੁਰ ਲਈ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਗੱਡੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇਰ ਰਾਤ ਚੱਲਦੀ, ਜੋ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਨੇੜਿੰਦੀ ਹਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਬੈਂਡਲ ਲੈ ਕੇ ਰਾਤ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਥਾਰਾਂ ਛੇ ਮੌਤਾਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਲ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਹੁੰਦੀ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ 'ਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਅਜੀਬ ਸੀ। ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਮਾੰਦਾਇਕ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਮੈਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਬੈਂਡਲਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਲੰਮਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਸਾਂ।

ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਹਵਾ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਲ ਵੱਲ ਵਧਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਬੈਂਡਲਾਂ ਉੱਪਰ ਲੰਮਾ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਗੱਡੀ ਦੇ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਖਿਸਕ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਕਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਵੱਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ, ਸਰੀਰ ਵੀ ਆਕੜ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਸਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਦਾ ਚਾਅ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਕੜਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਪਰਵਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਬਸ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਮੈਕਲੰਡਰੀਜ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਮੁਖਾਰਕਪੁਰ ਦੀ ਸਾਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਫਿਰ ਦੂਜੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਦਰਾ ਸਮਾਨ ਲੱਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਲ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵੱਲ ਤੁਰੀ ਪੈਂਦੀ।

ਮੈਕਲੰਡਰੀਜ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੋਰ-ਸਪਾਟੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਪਿੱਚ

ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਘੁੰਮਣਾ-ਫਿਰਨਾ, ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ, ਬੋਧ ਮੰਦਰ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਕਿੰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਸ਼ਾੜ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਾ, ਠੰਢੀ ਹਵਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਗਲੀ ਰਾਤ ਵਾਪਸ ਜਲੰਧਰ ਆ ਜਾਣਾ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਦਾਂ ਕਿ ਉੱਥੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਸੀ, ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦਾ ਸੀ? ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉੱਥੋਂ ਦੀਆਂ

ਕਮਲਜੀਤ ਬਾਬਲਕੇ

ਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਜਾਦੂ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਮਾਰੂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦੂਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਾਹਿਸ਼। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅੱਜ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਇਲਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਫ਼ਰ ਮੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸਤ (ਗੁਰਚੇਤਨ) ਨਾਲ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਐਕਟਿਵਾ 'ਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਲਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਕਲ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਨਾ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਤਿਆਰੀ, ਨਾ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ। ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਐਕਟਿਵਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਾਂਗੇ ਜਾਂ ਜੇ ਪਹਾੜੀ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਬਸ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਜਾਣ ਦਾ ਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਚਾਅ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਨਿਕਲ ਪੈਂਦੇ ਸਾਂ।

ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕਿੱਸਾ ਅੱਜ ਵੀ ਮੇਰੇ ਜਿਹਨ 'ਚ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਾਤ ਅਸੀਂ ਜਲੰਧਰ 'ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਐਕਟਿਵਾ 'ਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿੰਨੇ ਕੁ ਪੈਸੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਐਕਟਿਵਾ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪਵਾਉਣ 'ਤੇ ਖ਼ਰਚ ਕਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਬਚੇ ਸੋ ਰੁਪਏ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜੋਬ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਲਏ। ਅੱਜ ਸੋਚ ਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੋ ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਦੇਨਾ ਲੰਮਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਬਸ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕਾਰਲ ਸੀ।

ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਐਕਟਿਵਾ ਖ਼ਾਲੀ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਦੌੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪਾਰੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਕੁਝ ਮੁੜ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਲ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਨੀਂਦ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਸੀ, ਨਾ ਬਕਾਵਟ ਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ 'ਚ ਔਂਟਰ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਪੁਲਸ ਦਾ ਨਾਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਾਕਾ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹ ਸੁੱਕ ਗਏ। ਨਾ ਮੇਰੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੋਲਮਟ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁਰਚੇਤਨ ਕੋਲ, ਪਰ ਐਕਟਿਵਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਪੂਰੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਤਾਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਉਹ ਬਈ, 'ਐਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਐਕਟਿਵਾ 'ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹੋ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਨਵਰ ਅੱਗੇ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ

ਫਿਰ ਕੀ ਕਰੋਗੇ? ਕੋਈ ਹਾਦਸਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ? '

ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਸੀ। ਮੈਂ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਜਨਾਬ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬਸ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਕਲੰਡਰੀਜ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਤਰੀਊੜ ਜਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।'

ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, 'ਅੱਛਾ, ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਕਿੰਨੇ ਹਨ? '

ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਲੁਕਾਏ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ, 'ਜਨਾਬ, ਸਿਰਫ਼ ਸੋ ਰੁਪਏ ਹਨ।'

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਦਾ ਰੰਗ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਨਾਲ ਕਾਲਾ ਹੋ ਗਏ ਹੋ? ਸੋ ਰੁਪਏ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਐਨੀ ਦੂਰ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹੋ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਖਾਓਗੇ, ਕੀ ਪੀਓਗੇ? ਜੋ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੋਗੇ? '

ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਸ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬਸ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ 'ਚ ਸਾਰ ਲੈਣਾ, ਅਸੀਂ ਬਸ ਘੁੰਮ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਗੱਡੀ ਦੇ ਬੋਨਟ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਸੇਤਾਰ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ 'ਤੇ ਤਰਸ ਆ ਗਿਆ ਸਾਂ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਅੱਲ੍ਹੜਪੁਣੇ ਦੀ ਬੇਸਮਝੀ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਯਾਦ ਆ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸੇਤਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, 'ਲਵਿ, ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਖਾ ਲਵਿ।'

ਉਹ ਸੇਤਾਰੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਫਲ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਦਾ ਤੇਹਫ਼ਾ ਸਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਪੁਲਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਭਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮਸਤੀ ਵਿੱਚ ਏਨੇ ਗੁਆਂਢੇ ਹੋਏ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ

ਦਿਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਬਹੁਤ ਮੀਂਹ ਪੈਂਦਾ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਮੌਸਮ ਦੀ ਇਸ ਸਖ਼ਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿੱਬ ਚੁੱਕੇ ਸੀ। ਕੱਪੜੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਚਿਪਕ ਗਏ ਸਨ, ਡੱਬ-ਪੋਰ ਠੰਢ ਨਾਲ ਸੁੰਨ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਐਕਟਿਵਾ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਹਰ ਪਲ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦ ਕਿੰਨੀ ਭਾਰੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਰੁਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਆਖ਼ਰ ਅਸੀਂ ਮੈਕਲੰਡਰੀਜ ਪਹੁੰਚ ਹੀ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਾਡੀ ਹਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਚਾਅ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿਰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਛੱਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਸਰੀਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੰਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕਮਰਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਆਰਾਮ ਮਿਲ ਲਈਏ, ਕੱਪੜੇ ਸੁਕਾ ਲਈਏ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਗਰਮਾਹਟ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਕਿਸਮਤ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਅਜੇ ਸਾਡਾ ਹੋਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣਾ ਸੀ।

15 ਅਗਸਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਕਲੰਡਰੀਜ ਵਿੱਚ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਚੱਕਰ ਲਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਹਰ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਪੁੱਛਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਕਮਰਾ ਖ਼ਾਲੀ ਹੈ, ਹਰ ਥਾਂ ਇੱਕੋ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦਾ, ਕਮਰਾ ਖ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੂਜੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ, ਫਿਰ ਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਹੋਟਲਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੜਕਾਏ। ਮੀਂਹ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਰੀਰ ਠੰਢ ਨਾਲ ਕੰਝ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਆਖ਼ਰ ਰਾਤ ਕਿੱਥੇ ਕੱਟਾਂਗੇ? ਜਿੱਥੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਏਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲੇ ਸੀ, ਉਹੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਛੱਤ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਬਣ ਗਈ ਸੀ।

ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਰ ਛੋਟੀ-ਵੱਡੀ ਸ਼ੁਹਲਤ ਦੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਵੀ ਛੱਤ, ਸੁੱਕੇ ਕੱਪੜੇ, ਗਰਮ ਬਿਸਤਰਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਿਆਲਾ ਗਰਮਾ ਗਰਮ ਚਾਹ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਆਮ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ

ਜਦੋਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਛੱਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਠੰਢ ਨਾਲ ਕੰਝ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਆਸਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਕਲੰਡਰੀਜ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਬੱਸ ਸਟੇਂਡ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਾਹਰ ਮੀਂਹ ਵਰੂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਿੱਬੇ ਹੋਏ, ਠੰਢ ਨਾਲ ਕੰਝਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬੈਠਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਕੌੜੀ ਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਬੈਠਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਰਾਤ ਮੇਰੇ ਲਈ ਆਮ ਰਾਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਮੀ ਲੱਘੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਰਾਤ 12 ਵੀ ਬਜਾਏ 18 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਰਾਤ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਜੀਬ ਰਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਟਲ, ਨਾ ਕੋਈ ਬਿਸਤਰਾ, ਨਾ ਕੋਈ ਕੰਝਲ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੱਸ ਸਟੇਂਡ, ਬਾਹਰ ਵਰ੍ਹਦਾ ਮੀਂਹ, ਸ਼ੂਕਦੀ ਹਵਾ, ਠੰਢ ਨਾਲ ਕੰਝਦੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਅੱਗ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਦੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ, ਅੱਲ੍ਹੜਪੁਣੇ ਦੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੁਸੀਬਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੁਣਾਉਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਵਰ ਹੋਰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉੱਥੋਂ ਹੀ ਉਦਾਸ ਮਨਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਰਾਤ ਦੀ ਬਕਾਵਟ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਆਖ਼ਰ ਅਸੀਂ ਏਨੇ ਮੀਂਹ 'ਚ, ਏਨੀ ਦੂਰ ਸਫ਼ਰ ਕਰਕੇ ਉੱਥੇ ਕਿਉਂ ਗਏ? ਕੀ ਮਿਲਿਆ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ? ਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘੁੰਮ ਸਕੇ, ਨਾ ਕਿਤੇ ਠਹਿਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰਾਤ ਕੱਟ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੱਭਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਨ ਦੀ ਖਿੱਚ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੰਜ਼ਲ ਨਾਲੋਂ ਸਫ਼ਰ ਵਧੇਰੇ ਤਿਆਰਾ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਚਲਦੀ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਕਲ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ।

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਫੋਲਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਲ੍ਹੜਪੁਣਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇੱਕ ਉਹ ਪੰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਦੇ ਪੁਝ ਦੇ ਕਣ ਨਹੀਂ ਜੰਮਦੇ। ਉਹ ਉਮਰ ਜਦੋਂ ਖ਼ਤਰੇ ਤਾਂ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇਸਤ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਨ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ। ਮੀਂਹ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਮਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਜੇਥੇ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੀ ਮੰਜ਼ਲ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਵੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਅੱਜ ਉਹ ਰਾਤਾਂ, ਉਹ ਸੜਕਾਂ, ਉਹ ਪਹਾੜ ਅਤੇ ਉਹ ਮੀਂਹ, ਸਭ ਕੁਝ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕ ਹਨ। ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ, ਪਰ ਮਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰ ਅੱਜ ਵੀ ਜਿਊਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਰਾਤ ਦੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਕਦੇ ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਪਹਾੜੀ ਰਸਤੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਦਿਨ ਮੁੜ ਔਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਖੜ੍ਹਦੇ ਹਨ।

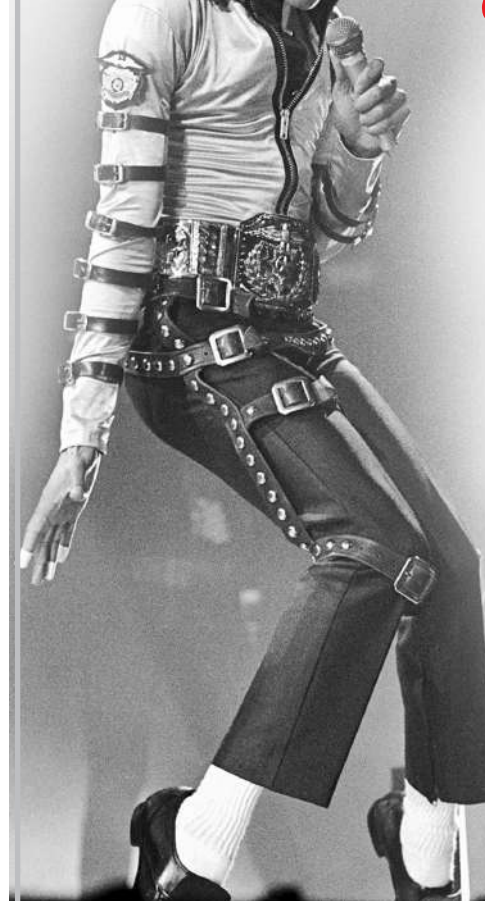
ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਫ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਹਾਸਾ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਕਲਾਕਾਰ ਜਿਹਾ ਡਰ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਬੇਕੁਫ਼ੀ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਦਿਲ ਦਾ ਇੱਕ ਕੋਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਹੁਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਪਲ ਗੰਮਸਾ ਵੱਡੀਆਂ ਘਾਪਤੀਆਂ ਜਾਂ ਮਹਿਗੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਲੁਕੇ ਹੁੰਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਇੱਕ ਦੇਸਤ ਦੇ ਛੋਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਦੇ ਰਾਤ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਅਜਨਬੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਕੁਝ ਸੇਤਾਰਿਆਂ 'ਚ ਅਤੇ ਕਦੇ ਮੀਂਹ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਬੱਸ ਸਟੇਂਡ 'ਚ ਬਿਤਾਈ ਗਈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਯਾਦਾਂ ਕਦੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਿਊਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ।

ਗੋਵਰਧਨ ਗੱਬੀ

ਕਈ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੁਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਉਸ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮਾਈਕਲ ਜੈਕਸਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ, ਇੰਨੀ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਵਿਰੋਧਾਤਮਕ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਸਮੇਟਣਾ ਲੱਗਭੱਗ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮਾਈਕਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਜੋ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਈਕਲ ਜੈਕਸਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਪਰ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੂਬੀ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਮੀ ਵੀ।

ਮਾਈਕਲ ਜੈਕਸਨ 29 ਅਗਸਤ 1958 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇੰਡੀਆਨਾ ਰਾਜ ਦੇ ਗੈਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮਿਆ। ਗੈਰੀ ਕੋਈ ਚਮਕਦਾਰ-ਦਮਕਦਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਉਯੋਂਗਿਕ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਖੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਰਵਾਰ

ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮਾਈਕਲ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੋਸਫ ਜੈਕਸਨ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਖੁਦ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ।

ਸ਼ਾਇਦ ਜੋ ਸੁਪਨਾ ਜੋਸਫ ਜੈਕਸਨ ਖੁਦ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਮਾਈਕਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦਰਦਨਾਕ ਅਧਿਆਇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੋਸਫ ਜੈਕਸਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਜੋਗੀ, ਟੀਟੋ, ਜਰਮਾਇਨ, ਮਾਰਲੋਨ ਅਤੇ ਮਾਈਕਲ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਰਿਹਾਸਕਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ। ਗਾਉਣਾ, ਨੱਚਣਾ, ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹਨਾ, ਪੈਂਕ-ਪੈਂਕ ਨਾਲ ਤਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਭਾਵ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ।

ਬਾਹਰੋਂ ਦੇਖ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸੀ, ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਘਰ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੀ। ਰਿਹਾਸਲ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਡਾਟਾ। ਕਦਮ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ। ਗੀਤ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਗੁੱਸਾ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੈਲਟ ਨਾਲ ਮਾਰ ਵੀ।

ਇਹ ਗੱਲ 'ਮਾਈਕਲ' ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਸਟਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬੱਚਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਮਾਈਕਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਦਰਦਨਾਕ ਜਵਾਬ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਕੋਬਰੀਨੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਦੇਖਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮਾਈਕਲ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲੇ, ਖੇਡੇ, ਦੋਸਤ ਬਣਾਏ, ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਵੇ, ਪਰ ਮਾਈਕਲ ਲਈ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁਣ ਰਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਦਾ, ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲੈਂਦੇ।ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿਚਵਾਉਂਦੇ। ਆਟੋਗ੍ਰਾਫ ਮੰਗਦੇ।ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਸੈਨੀਥਿਟੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ।

ਇਸੇ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ? ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਧੁਰ ਤੱਕ ਦਰਦ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਮ ਬੱਚਾ ਸਮਝਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਵਾਕ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਈਕਲ ਜੈਕਸਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਈ ਵਾਕ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਕੋਲ ਦੁਨੀਆ ਸੀ, ਪਰ ਆਮ ਬਚਪਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਸੀ, ਪਰ ਆਮ ਦੇਸਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਸ ਕੋਲ ਸ਼ੋਹਰਤ ਸੀ,

ਪਰ ਇਕੱਲਪਣ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਚੂਹੇ, ਖਰਗੋਸ਼, ਚਿਪੌੜੇ, ਜੀਹਾੜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਨਵਰ ਉਸ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ। ਇਹ ਗੱਲ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਜੀਬ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫ਼ਿਲਮ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟਾਰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਜਾਨਵਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਈਕਲ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਕਮਰਾ, ਉਸ ਦੇ ਜਾਨਵਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਦੁਨ